
Jihočeská universita v Českých Budějovicích
Zemědělská fakulta – katedra práva

Studijní obor:
Pozemkové úpravy a převody nemovitostí

TRANSFORMACE SPOLEČNOSTI

Diplomová práce

Knihovna JU - ZF

3114703686

Předkládá:
Pavel J o u z a

České Budějovice – duben 2006

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma
„Transformace společnosti“
vypracoval samostatně.

Použitou literaturu a podkladový materiál uvádím v příloženém seznamu.

V Českých Budějovicích, dne 19. dubna 2006

.....*Jouza*.....
podpis

Poděkování

Chtěl bych touto formou vyjádřit poděkování za pomoc vedoucí práce JUDr. Věře Švejdové a za společnost Ekospol a.s. RNDr. Evženu Korcovi, CSc. a JUDr. Zahradníčkové při zpracování zadané diplomové práce.

Katedra: práva
Akademický rok: 2003/2004

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: Pavel JOUZA
Studijní program: M 4101 Zemědělské inženýrství
Studijní obor: Pozemkové úpravy a převody nemovitostí
Název tématu: Transformace společnosti

Zásady pro vypracování:
(v zásadách pro vypracování uveďte cíl práce a metodický postup)

Cílem diplomové práce je podat ucelený pohled na transformaci společnosti, která zastává významné místo v ekonomice státu. Přiblížit historii i význam společnosti, stav v jakém byla před transformací, průběh transformace, obtíže, výhledy a perspektivy, návaznost na Evropskou unii.

Osnova:

1. Úvod – historie a význam společnosti
2. Stav před transformací
3. Vlastní transformace obecně i konkrétně, právní stav
4. Potransformační současnost, výhledy, obtíže, názory de lege ferenda, perspektivy
5. Návaznost na Evropskou unii
6. Závěr – vyhodnocení všech aspektů transformace
7. Přehled literatury, přílohy

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Rozsah průvodní zprávy: 50 – 70 stran

Seznam odborné literatury:

Zrzavecký, J.: Obchodní zákoník – úplné znění k 1.1.2003 s výkladem změn,
GRADA, Publishing s.r.o.

Kolektiv autorů: Transformace obchodních společností, SAGIT, Ostrava.

Speciální literatura: Právní rozhledy.

Odborná periodika zabývající se tématem.

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Věra Švejdová

Konzultant:

Datum zadání diplomové práce: 25. 2. 2004

Termín odevzdání diplomové práce: 30. 4. 2006

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDELSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studenská 13
370 05 České Budějovice

JUDr. Rudolf Hrubý
Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Frelich, CSc.
Děkan

V Českých Budějovicích dne 26. února 2004

Obsah:

Úvod	1
1. Východiska a základní pojmy	3
2. Právní formy obchodních společností	6
2.1 Pojem a obecná charakteristika	6
2.2 Členění obchodních společností	8
2.2.1 Kapitálové obchodní společnosti	9
2.2.1.1. Společnost s ručením omezeným	9
2.2.1.2. Akciová společnost	13
3. Teoretická východiska transformace	19
3.1 Typy transformace	19
3.1.1 Sloučení	19
3.1.2 Splynutí	20
3.1.3 Rozdělení	22
3.1.4 Převod jmění na společníka	24
3.1.5 Změna právní formy	25
3.2 Schéma transformace změnou právní formy	24
3.2.1 Přípravné práce	26
3.2.2 Dohoda společníků	26
3.2.3 Návrh rozhodnutí a zpráva o změně právní formy	27
3.2.4 Znalecká činnost	28
3.2.5 Zveřejnění podkladů	28
3.2.6 Schválení změny právní formy	29
3.2.7 Návrh na zápis transformace do obchodního rejstříku	29
3.2.8 Zápis transformace do obchodního rejstříku	30
3.3 Náklady spojené s transformací	30
3.4 Daňový rámec transformace	31
3.5 Účetní rámec transformace	38
4. Výběr společnosti	39
5. Historie, vývoj a význam společnosti	41
5.1 Založení společnosti	41
5.2 Rozvoj společnosti	43
6. Stav před transformací	44
7. Proces transformace	46
7.1 Průběh transformace	46
7.2 Zápis transformace do obchodního rejstříku	47
8. Charakteristika vznikající společnosti	47
9. Právní úprava	50
10. Potransformační současnost	51
11. Výhledy a perspektivy	54
12. Evropská unie	54
Závěr	55
Literatura	57

Úvod

Se zánikem centrálně plánovaného hospodářství došlo v ekonomice vznikající Československé federativní republiky k mnoha zásadním změnám. Předně se urychleně začal vytvářet prostor umožňující svobodné podnikání. V prvopočátcích tohoto dění byly zakládány zejména tzv. nižší obchodní společnosti, jejichž založení nebylo příliš administrativně náročné a finančně nákladné. S postupem času, dynamickým rozvojem úspěšných firem a koncentrací naší ekonomiky vznikaly problémy a obtíže, které vedení mnoha společností začínalo čím dál, tím častěji řešit tzv. transformací.

Transformací společnosti rozumíme proces změny, při níž dochází ke sloučení, splynutí, rozdělení společností nebo ke změně právní formy společnosti. Za transformaci se nově rovněž považuje převod jmění na společníka. Cílem práce je tuto náročnou operaci charakterizovat z ekonomického, procedurálního a zejména právního hlediska. Seznámit s možnými způsoby transformace, včetně popsání nejčastějších důvodů a příčin, které nutí společnosti k tomuto kroku přistoupit.

Proto je na tuto problematiku třeba nahlížet nejen z úzkého pohledu jedné konkrétní společnosti, která transformací prochází, ale ve zkratce zhodnotit celou problematiku, v širším, celonárodním měřítku. Neboť je to právě národní hospodářství, kterého jsou podniky jedněmi z hlavních aktérů a na druhou stranu národní ekonomika do značné míry ovlivňuje chod společností a nutí firmy přikračovat k tak radikálním krokům, jakou transformace bezesporu je. Tomuto vztahu podnik versus národní ekonomika, včetně objasnění některých základních pojmů v této oblasti, bych se rád věnoval v první kapitole, poněvadž je, dle mého názoru vhodným úvodem do celé problematiky.

Součástí této práce je i seznámení s právními formami společností, se kterými se můžeme setkat na soudobém českém podnikatelském fóru. Jejich založení, existence, organizační struktura, daňové povinnosti a možnosti ukončení jejich činnosti budou kostrou specifikace každé z nich.

Považuji tuto část za nezbytnou, neboť s procesem transformace nebo myšlenkou na její uskutečnění se během své existence setkávají zakladatelé, společníci

či členové managementu každé z níže uvedených právních forem. Druhým důvodem, který mě vedl k vypracování této kapitoly je fakt, že transformace společnosti ve většině případů souvisí s více právními formami a tudíž usuzuji, že je vhodné hlavní charakteristiky právních forem společností v České republice uvést.

Poté se v další kapitole věnuji všem způsobům transformace obchodních společností, které obchodní zákoník umožňuje, a to výlučně na teoretické úrovni.

Cílem této kapitoly by mělo být vytvoření obrazu o tom, jak jednotlivé způsoby transformace fungují, jaké požadavky na zúčastněné společnosti kladou, co je jejich výsledkem a v neposlední řadě jaké změny, co do způsobu podnikání, proces transformace společnosti přinese.

Následující kapitoly jsem zaměřil na jednu konkrétní společnost, kterou jsem si vybral, která splňuje všechna kritéria pro takovou volbu, a která má již tento proces úspěšně za sebou.

Na této modelové společnosti bych vás rád seznámil se všemi podrobnostmi daného typu transformace, jejími dílčími kroky, rozhodnutími a samozřejmě i obtížemi, se kterými se tato společnost v průběhu předmětné procedury potýkala. Dále připojuji i znění právní úpravy, podle které společnost musela postupovat a srovnám tehdejší právní úpravu se současnou .

Následně se věnuji již přímo dané společnosti, jejímu vzniku a vývoji. Další odstavce již patří faktům, potřebným ke zdárnému průběhu procesu transformace, ale i dalším důležitým informacím, bez kterých by charakteristika předmětu transformace nebyla kompletní. Tuto kapitolu jsem zakončil okamžikem těsně před rozhodnutím, že se k transformaci podnik uchýlí, včetně charakteristiky stavu společnosti před tímto rozhodnutím.

Vlastní průběh celého procesu, při němž dochází ke kýžené změně bude naplní dalších oddílů. Popíše všechny kroky, rozhodnutí a podklady potřebné pro zdárné uskutečnění celé operace. Velkou kapitolou, která bezprostředně navazuje je popis nově vzniklého stavu a tedy určité bilance ve společnosti.

Závěrečná kapitola je koncipována především v návaznosti na legislativu Evropské Unie, jejíž jsme relativně čerstvími členy. Její direktivy, závazné nyní už i pro nás, jsou často velkým zásahem do znění celé řady právních předpisů. Výsledkem

bude přiblížení proces transformace v právním rámci EU a jeho sladěnost s naším právním řádem.

Cílem diplomové práce je seznámit s právní úpravou transformace společnosti, s jejími možnými výhodami i úskalími. Dále pak je cílem této práce ukázat příklad tohoto procesu v podmínkách konkrétní společnosti, přiblížit legislativní řešení na počátku 90-tých let a jeho vývoj. V neposlední řadě by práce měla poukázat a do určité míry porovnat naši právní úpravu transformace s právním rámcem náhodně vybraného vyspělého západoevropského státu popř. s direktivami Evropské unie.

1. Východiska a základní pojmy

Naše národní hospodářství prodělalo za posledních patnáct let bouřlivý vývoj, jehož hlavním projevem byla přeměna centrálně řízené ekonomiky na ekonomiku tržní. Naše země, lépe řečeno naše ekonomika, byla po dlouhou dobu 40 let, předcházejících této významné změně, formována nebo spíše deformována vlivy přicházejícími z tehdejšího Sovětského svazu. Toto společně s izolací celého bloku východoevropských států od západoevropských a zaoceánských vyspělých států způsobilo, že naše země ekonomicky ustrnula a její rozvoj se na dlouhou dobu téměř zastavil.

Klíčovým okamžikem pro naše hospodářství byl konec roku 1989, který znamenal osvobození se od centrálně plánovaného hospodářství a jeho přeměnu v tržní ekonomiku. Tato proměna je také ve většině periodik a publikací označována jako „ekonomická transformace“. V jejím počátku bylo nejdůležitější vytvořit co nejrychleji vhodné podmínky pro svobodné podnikání, vytvořit právní rámec pro podnikatelskou činnost, dále pak stabilizovat a konsolidovat národní ekonomiku a začít se co nejrychleji zamýšlet nad nutností uskutečnění reformy ve všech oblastech a odvětvích. Spolu s tím bylo zapotřebí se začít zabývat i otázkou privatizace státního vlastnictví.

V souvislosti se zamýšleným rozvojem svobodného podnikání museli zákonodárci včas schválit co nejkomplexnější zákon, který by toto odvětví po právní stránce ošetřil. Tímto zákonem se stal obchodní zákoník, jímž byl nahrazen do té doby platný zákoník hospodářský z počátku 60. let. Platnost obchodního zákoníku trvá i díky

mnohým novelizacím dodnes a je stěžejní právní normou, upravující podnikání v České republice. Proto jemu i některým dalším důležitým institucím a pojmům věnuji následující odstavce.

Obchodní zákoník

Obchodní zákoník je hlavním pramenem obchodního práva v České republice. V platném znění byl ustaven jako zákon č. 513/1991 Sb. ze dne 1. ledna 1992, přičemž do současné doby došlo k jeho několika významným novelizacím. Předmětem úpravy obchodního zákoníku je upřesnění postavení podnikatelů, definovat obchodní závazkové a jiné vztahy s podnikáním související. Nelze-li některé otázky řešit podle tohoto zákona, řeší se podle předpisů práva občanského, popřípadě dále dle obchodních zvyklostí. Pro přehlednost a určitou logickou strukturu je obchodní zákoník rozdělen na následující 4 části:

- obecná ustanovení – v této části se vymezuje zejména věcná a osobní působnost samotného zákoníku, a dále vysvětluje některé základní pojmy jako např. podnikání, podnik, obchodní jmění, hospodářská soutěž aj.
- obchodní společnosti a družstvo – zde nalezneme ustanovení vztahující se jednotlivým právním formám obchodních společností a družstva jako např. práva a povinnosti zakladatelů, vznik, činnost a zánik obchodních společností a družstva, zakládání a činnost statutárních orgánů apod.
- obchodní závazkové vztahy
- ustanovení společná, přechodná a závěrečná [15]

Právní úpravu transformace obchodních společností představoval v původním zákonu č. 513/1991 Sb. jediný paragraf, a to § 69, který je přílohou č. 2 této diplomové práce. Samozřejmě i oddíl obchodního zákoníku věnující se problematice transformace, tak jako jeho ostatní části, musel postupem času, projít novelizacemi, přičemž jednou z nich, která zásadně změnila právní úpravu této oblasti, byl zákon č. 142/1996 Sb. Ten rozšířil stávající právní rámec transformace obchodních společností o § 69a, speciálně pak pro akciové společnosti přibyl § 220a.

Mnohem rozsáhlejší a významnější novelizaci prodělala právní úprava transformace obchodních společností na přelomu roku 2000 a 2001. Tomuto se věnuji v samostatné kapitole.

Paragrafy platné k dnešnímu dni, které jsou věnovány transformaci obchodních společností, jsou uvedeny v příloze č. 3.

V obchodním zákoníku se velmi často setkáváme s pojmem obchodní rejstřík, kam jsou zapisovány stěžejní informace o dané společnosti, jako např. vznik, změny základního kapitálu aj. Transformace je rovněž zapisována do obchodního rejstříku, a proto nyní také několik informací, orientovaných na tuto instituci.

Obchodní rejstřík

Obchodní zákoník (dále jen „ObchZ“) definuje obchodní rejstřík jako veřejný seznam, do kterého se zapisují zákonem stanovené údaje, týkající se podnikatelů, popřípadě jiných osob, o nichž to stanoví zvláštní zákon (§ 27 odst. 1 ObchZ). Je veden soudem určeným k tomu zvláštním zákonem (tzv. rejstříkový soud).

Pro právní úpravu obchodního rejstříku, začleněnou do ustanovení § 27 až § 34 ObchZ, je charakteristický takzvaný princip publicity, který spočívá v tom, že údaje zapsané v obchodním rejstříku jsou veřejně přístupné. Každý má právo do něj nahlížet, pořizovat si kopie a výpisy.

Právní úpravu zapisovaných údajů nalezneme v § 28 ObchZ. Do obchodního rejstříku se obecně pro všechny právní formy zapisují následující údaje:

- firma, u právnických osob sídlo, u fyzických osob bydliště a místo podnikání, liší- lise se od bydliště
- identifikační číslo
- předmět podnikání (činnosti)
- právní forma
- jména a bydliště nebo firma a sídlo osob, které jsou statutárními orgány
- jméno prokuristy a jeho bydliště s uvedením způsobu, jakým za podnikatele jedná
- označení, sídlo a předmět podnikání odštěpného závodu nebo jiné organizační složky, jméno a bydliště vedoucího

Ustanovení § 27a ObchZ rovněž deklaruje jako součást obchodního rejstříku sbírku listin a stanovuje rovněž její minimální obsah. Součástí sbírky listin, týkající se akciové společnosti, jsou především zakladatelská smlouva či listina, stanovy společnosti, účetní závěrky, zprávy auditora a posudky znalců. Rovněž i na sbírku listin při obchodním rejstříku se vztahuje ustanovení o veřejné přístupnosti [3].

2. Právní formy obchodních společností

2.1 Pojem o obecná charakteristika

Pod pojmem obchodní společnost rozumíme právnické osoby, splňující veškeré podmínky pro podnikání, které tedy současně tuto podnikatelskou činnost provozují.

Podnikáním dle obchodního zákoníku (viz. § 2 odst. 1 ObchZ) rozumíme soustavnou činnost, prováděnou samostatně podnikatelem, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku. Podnikání je výlučný účel aktivit osobních obchodních společností. Kapitálové obchodní společnosti mohou být založeny i za jiným účelem (tzv. ideálovým).

Právní úprava obchodních společností je obsažena ve druhé části obchodního zákoníku (§ 56 až § 220zb ObchZ). První část úpravy obchodních společností, zahrnutá do § 56 až § 75b, obsahuje ustanovení společná pro všechny obchodní společnosti, pokud ve zvláštní úpravě konkrétní právní formy není stanoveno jinak.

Obchodní společnosti vznikají sepsáním zakladatelské či společenské smlouvy, v případě jednoho zakladatele podpisem zakladatelské listiny (způsob založení je odvislý od té které právní formy). Obsah těchto smluv musí splňovat veškeré náležitosti, které ukládá zákon a dále musí tyto prvotní podklady obsahovat úředně ověřené podpisy. Založení společnosti je po právní stránce završeno podáním návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Tento návrh podává zakladatel resp. zakladatelé, kteří do vzniku za společnost jednají společně.

Zrušení a zánik obchodní společnosti se děje uplynutím doby, na kterou byla společnost zřízena, splněním cíle, rozhodnutím společníků nebo odpovídajícího orgánu

společnosti. Dále pak po rozhodnutí soudu např. z důvodů neplnění podmínek stanovených zákonem, z důvodu nečinnosti, ztráty podnikatelského oprávnění aj. Po právní stránce zrušení a zánik obchodních společností upravuje § 68 ObchZ.

Na závěr této kapitoly uvádím ještě několik pojmů, bez jejichž vysvětlení bychom se v dalším textu neobešli:

Obchodní jméno – název, který identifikuje podnikatele a pod kterým podnikatel činí právní úkony při své podnikatelské činnosti. Podnikatel je povinen jej ve všech vztazích uvádět, a to v podobě věrné, tj. takové jak je uvedeno v obchodním rejstříku. Právní úpravu obchodní jména nalezneme v obchodním zákoníku v § 9 odst. 2.

Sídlo – pod tímto pojmem rozumí obchodní zákoník adresu, která je jako sídlo zapsaná v obchodním rejstříku. Jako sídlo společnosti nelze uvést poštovní schránku, resp. P.O.BOX [7].

Výše uvedené pojmy patří do tzv. obligatorních náležitostí ustavujících dokumentů obchodních společností a bez těchto náležitostí je smlouva - dle § 39 občanského zákoníku - neplatná a tudíž ji ani nelze navrhnout k zápisu do obchodního rejstříku.

Mezi další elementární pojmy patří:

Identifikační číslo – označuje číslo, které slouží ke statistickým účelům a přiděluje se každému jednotlivému podnikateli. Identifikační čísla právnickým osobám přidělují rejstříkové soudy.

Základní kapitál – označuje obchodní zákoník jako „peněžní vyjádření souhrnu peněžitých i nepeněžitých vkladů všech společníků do společnosti“.

Vklady společníků – definuje obchodní zákoník takto: „vkladem společníka je souhrn peněžních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných hodnot, které se osoba zavazuje vložit do společnosti za účelem nabytí nebo zvýšení účasti ve společnosti.“

Společníci – společníky označujeme fyzické i právnické osoby, které mají ve společnosti svůj vklad a tím nabývají ve společnosti stanovený podíl.

Podnikatelská oprávnění – nutnost získání podnikatelských oprávnění je dalším nedílným předpokladem vzniku společnosti, která hodlá provozovat podnikatelskou činnost. Vyplývá to z ustanovení § 30 odst. 1 ObchZ. Podle tohoto ustanovení je žadatel o zápis do obchodního rejstříku povinen prokázat, že mu nejpozději dnem zápisu vznikne živnostenské či jiné oprávnění k činnosti, která má být předmětem

se považuje živnostenský list nebo koncesní listina, průkazem jiné činnosti je osvědčení, vydané příslušným orgánem dle zvláštních předpisů.

2. 2. Členění obchodních společností

Dle českého právního řádu rozeznáváme následující typy obchodních společností:

Osobní obchodní společnosti – jejich základní charakteristikou je zejména neomezené ručení, tj. ručení za závazky společnosti celým svým, i nepodnikatelským osobním majetkem. Ovšem neomezeným ručitelem může být fyzická i právnická osoba pouze v jedné společnosti. Jedná se zejména o menší firmy řízené přímo společníky. Co do výskytu jsou oproti kapitálovým obchodním společnostem rozšířené v menší míře.

Do této kategorie společností patří:

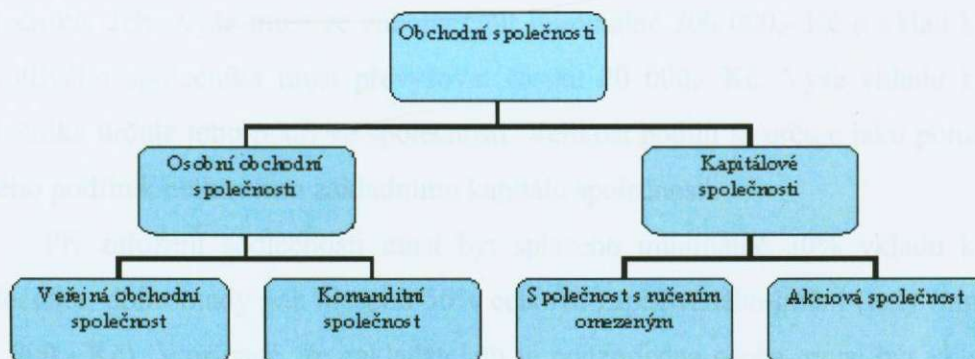
- o veřejná obchodní společnost
- o komanditní společnost

Kapitálové obchodní společnosti – oproti první kategorii (osobních obchodních společností) zde společníci ručí pouze omezeně, tedy do výše svých nesplacených vkladů. Právní formy v této kategorii a s nimi spojené výhody a povinnosti přijímají povětšinou větší firmy a podniky, řízené profesionálním managementem.

Za kapitálové obchodní společnosti se považují:

- o akciová společnost
- o společnost s ručením omezeným

Pro názornost vycházejme z následujícího schématu:

Toto bylo pouze obecné rozdělení platných právních forem obchodních společností. Nyní bych se rád vrátil alespoň ke kapitálovým obchodním společnostem, neboť tyto právní formy se podílely na transformaci mnou vybrané společnosti.

2.2.1 Kapitálové obchodní společnosti

Kapitálovým obchodním společnostem bych se rád nyní věnoval poněkud podrobněji, neboť přeměna společnosti s ručením omezeným na společnost akciovou je typem transformace, kterou mnou zvolená společnost prodělala a zároveň se jedná o nejčastější způsob transformace přeměnou.

2.2.1.1 Společnost s ručením omezeným

Právní úprava společnosti s ručením omezeným je, kromě úpravy společné pro všechny obchodní společnosti (§ 56 – § 75b ObchZ), obsažena ve zvláštním díle ObchZ (konkrétně Díl IV. ObchZ) zahrnujícím § 105 až § 153e.

Společnost s ručením omezeným je jednou z nejzákladnějších a nejoblíbenějších právních forem. Zakladateli této společnosti může být jedna i více (max. však 50) osob, bez ohledu na to, zda se jedná o osoby fyzické či právnické. Vznikající společnost má statut právnické osoby. Může tedy vlastním jménem nabývat práv a zavazovat se, může být žalobcem i žalovaným v soudním řízení atd. Lze ji založit jak za účelem podnikání, tak i za účelem ideálovým (př. humanitární pomoc) [7].

Základní kapitál je tvořen vklady všech zakládajících, popř. nově přistoupivších společníků. Jeho výše musí ze zákona činit minimálně 200 000,- Kč a vklad každého jednotlivého společníka musí převyšovat částku 20 000,- Kč. Výše vkladu každého společníka určuje jeho podíl ve společnosti. Velikost podílu se určuje jako poměr ceny daného podílu k celkovému základnímu kapitálu společnosti.

Při založení společnosti musí být splaceno minimálně 30% vkladu každého společníka, dohromady pak alespoň 50% celkově zapisovaného jmění (tedy minimálně 100 000,- Kč). V případě, že zakladatelem je pouze jedna osoba, musí být vklad před

společnost získává statut „společnosti s ručením omezeným“ často zkracovaným na „s.r.o.“ nebo „spol. s. r.o.“.

Orgány společnosti

Orgánem společnosti rozumíme vnitřní útvar ve společnosti, která plní funkce nutné k chodu společnosti a dále pak jedná s dalšími vnitropodnikovými i externími útvary a institucemi. Orgán společnosti většinou představuje skupina fyzických osob popř. jednotlivců. Mezi hlavní orgány společnosti s ručením omezeným patří:

- valná hromada
- jednatelé
- dobrovolně dozorčí rada

Valná hromada

Valná hromada je nejvyšším orgánem společnosti, je svolávána po podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku, a poté alespoň jedenkrát ročně, pokud společenská smlouva neurčuje lhůty mezi jednotlivými valnými hromadami kratší. Členem valné hromady je každý společník a jeho vliv na hlasování je přímo úměrný výši jeho vkladu (tzn. podílu na celkovém kapitálu).

Rozhodování probíhá obvykle většinovým systémem (tzn. prostou většinou hlasů všech přítomných společníků), v zásadních otázkách se často hlasuje dvoutřetinovým systémem.

Valná hromada rozhoduje zejména o:

- schválení roční závěrky, rozdělení zisku nebo úhradě ztráty
- schválení nebo odmítnutí jednání učiněných zakladateli před vznikem společnosti
- změnách stanov
- změnách společenské smlouvy
- zvýšení či snížení základního kapitálu
- jmenování či odvolávání jednatelů a o výši jejich odměn
- jmenování či odvolání členů dozorčí rady a o výši jejich odměn

- vyloučení společníka
- zrušení společnosti

Jednatelé společnosti

Jednatelé jsou statutárním orgánem společnosti vždy představovaným fyzickou osobou. Kompetencemi jednatelů jsou zejména:

- zajištění vedení řádného účetnictví a evidence
- vedení seznamu společníků
- informování ostatních společníků o záležitostech společnosti
- příprava konání valné hromady
- jednání jménem společnosti
- podávání návrhu na zápisy do obchodního rejstříku
- podávání návrhu na prohlášení konkurzu

Dozorčí rada

Dozorčí radou rozumíme kontrolní orgán kapitálových obchodních společností. Její existence u společnosti s ručením omezeným není povinná a zřízení či nezřízení upravuje společenská smlouva. Dozorčí rada musí mít alespoň 3 členy, kteří jsou osobami z řad společníků a jejich volbu provádí valná hromada. V dozorčí radě nesmí zasedat jednatelé společnosti. Dozorčí rada má zejména za úkol:

- kontrolovat činnost jednatelů
- kontrolovat účetnictví a účetní závěrky
- svolávat valnou hromadu vyžadují-li to zájmy společnosti
- podávat informace valné hromadě
- další kompetence dle společenské smlouvy

Daňové zatížení

Společnost s ručením omezeným a její hospodářský výsledek podléhá dani z příjmu právnických osob. Dále může být společnost plátcem DPH, daně silniční,

spotřební, z nemovitosti. V neposlední řadě společnost platí zdravotní a sociální pojištění svých pracovníků.

Zrušení a zánik společnosti s ručením omezeným

Ke zrušení a zániku společnosti dochází, buďto bez likvidace (v případě právního nástupnictví za zrušovanou společnost) nebo s likvidací (kdy vzniká likvidační zůstatek, který je rozdělen mezi společníky). Společnost se zrušuje pokud nastanou obecně platné důvody k tomuto kroku přistoupit, které jsou taxativně vyjmenované v obchodním zákoníku. Ke zrušení může také dojít na základě rozhodnutí soudu na žádost společníků. Společnost zaniká dnem výmazu z obchodního rejstříku.

2.2.1.2 Akciová společnost

Akciová společnost je právní formou relativně mladou. Její počátky můžeme najít někde ve třetí čtvrtině minulého století. Stávající obchodní zákoník jí charakterizuje jako kapitálovou obchodní společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě.

Akcie

Akcíí rozumíme majetkový cenný papír, s nimž jsou spojena práva akcionáře jako společníka podílet se dle zákona a stanov společnosti na jejím řízení, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při zániku společnosti.

Akcie musí dle zákona obsahovat následující údaje:

- obchodní jméno a sídlo společnosti
- jmenovitou hodnotu
- pořadové číslo akcie a počet vydaných akcií
- označení formy akcie (u akcií na jméno firmu, název nebo jméno akcionáře)
- výše základního kapitálu a počet akcií k datu emise akcie
- datum emise

U akcií rozlišujeme dvě podoby - listinnou a zaknihovanou. I po formální stránce rozeznáváme dva typy akcií – akcie na jméno a akcie na majitele.

Jak již bylo uvedeno výše akcie jsou charakterizovány svou *jmenovitou hodnotou*. Tuto hodnotu můžeme též nazývat nominální. Představuje částku na akcii uvedenou. Součet těchto částek na všech akciích se musí rovnat základnímu jmění akciové společnosti, jíž náleží. Druhou, a pro akcionáře mnohem důležitější hodnotou, je *hodnota kurzovní* (neboli tržní). Tržní hodnota akcie je tedy její cena prodejní dle finančního trhu (u veřejně obchodovatelných, registrovaných akcií).

Akcionář neručí za závazky společnosti, jeho povinností je pouze uhradit upsané akcie. Za porušení svých závazků odpovídá společnost, a to celým svým majetkem.

Akciovou společnost může založit i jedna osoba, pokud se jedná o osobu právnickou. V případě založení fyzickými osobami musí být zakladatelé alespoň dva. Zakladatel sepisuje zakladatelskou listinu, zakladatelé zakladatelskou smlouvu. Podpisy na smlouvách musí být úředně ověřeny. Součástí obou dokumentů je návrh stanov společnosti.

Náležitostmi zakladatelské smlouvy příp. listiny jsou zejména:

- obchodní jméno, sídlo a předmět podnikání
- navrhovaný základní kapitál
- počet akcií a jejich jmenovitá hodnota (popřípadě druhy akcií)
- alespoň přibližnou výši nákladů souvisejících se založením společnosti
- upisované vklady jednotlivých zakladatelů
- má-li být použito nepeněžitého vkladu, pak způsob a výše jeho ocenění
- určení správce vkladu
- návrh stanov

Zakládá-li se akciová společnost na principu výzvy k upisování akcií, zapisují se do ustavujících dokumentů ještě následující údaje:

- dobu a místo upisování akcií
- postup při upsání akcií převyšujících navrhovaný základní kapitál
- místo a doba pro splácení části upsaných akcií a její výše
- způsob svolání ustavující valné hromady upisovatelů

Dalším nezbytným dokladem, který je vyhotovován pro potřeby založení společnosti, je výše zmiňovaný návrh stanov. Stanovy společnosti musí závazně obsahovat:

- obchodní jméno a sídlo společnosti
- předmět podnikání
- výše základního jmění a způsob splácení akcií
- počet a jmenovitou hodnotu akcií, jakož i určení, zda akcie znějí na jméno nebo na majitele
- způsob svolávání valné hromady, její působnost a rozhodování
- počet členů představenstva, dozorčí rady nebo jiných orgánů a vymezení působnosti a rozhodování
- výši počátečního rezervního fondu a výši, kterou se bude ročně doplňovat
- způsob rozdělení zisku
- důsledky porušení povinnosti splatit včas upsané akcie
- způsob zvyšování a snižování základního jmění
- postup při doplňování a změně stanov
- počet hlasů spojených s jednou akcií a způsob hlasování na valné hromadě

Možnosti založení akciové společnosti jsou v zásadě dvě:

- na základě veřejné nabídky akcií
- jednorázové založení (bez veřejné nabídky akcií)

Obě cesty mají svá specifika, a proto bych je v krátkosti trochu rozvedl.

Založením akciové společnosti na základě veřejné nabídky akcií je jako minimální výše základního kapitálu stanovena částka 20 000 000,- Kč. Povinností zakladatelů je informovat veřejnost o době, místu a způsobu upisování. Doba upisování nesmí být kratší, než dva týdny.

K upsání akcií dochází zápisem do listiny upisovatelů. Zápis zahrnuje:

- počet akcií
- jmenovitou hodnotu
- formu akcií
- podobu a popřípadě druh upisovaných akcií

- emisní kurz upisovaných akcií
- lhůty pro splácení
- obchodní jméno a sídlo (v případě právnické osoby) nebo jméno a bydliště (v případě fyzické osoby) upisovatele společně s podpisem.

Při úpisu musí být splaceno alespoň 30% nominále a emisního ážia. Od doby zapsání do obchodního rejstříku do doby, než je splacena plná cena akcií, získává akcionář tzv. zatímní list, který je po úhradě ceny nebo její části vyměněn za skutečné akcie.

V případě, že se nepodařilo upsat akcie ve výši stanovené zákonem je upisování neúčinné, společnost nemůže být založena a splacené částky se musí vrátit upisovatelům.

Pokud je úpis úspěšný ustanovující valná hromada rozhodne o založení společnosti, schválí stanovy a zvolí orgány společnosti. Její jednání je doloženo notářským zápisem.

Druhou cestou, jak založit akciovou společnost je bez veřejné nabídky akcií (tzv. „jednorázové založení“). Obchodní zákoník zde stanovuje jako počáteční základní kapitál majetek či finanční prostředky v úhrnné výši 2 000 000,- Kč. Tohoto způsobu se využívá v případě, že zakladatelé se v zakladatelské smlouvě dohodnou a v určitém poměru splatí celý základní kapitál společnosti.

Společnost ustavená jedním z dvou výše popsaných způsobů po právní stránce vzniká zápisem do obchodního rejstříku, jehož návrh podává představenstvo do 90 dnů od založení. Návrh stvrzují všichni členové představenstva podpisem a jako přílohy se přikládají:

- zakladatelská smlouva (popř. zakladatelská listina)
- schválené stanovy
- notářský zápis o konání ustavující valné hromady (v případě, že došlo k jejímu konání)

Společnost získává statut právní formy „akciová společnost“ často kráceným na „akc. spol.“ nebo „a.s.“

Tato právní forma společnosti a její vznik je po administrativní stránce nejnáročnější, avšak odměnou je vysoká důvěryhodnost a z toho pramenící dobré podmínky pro získání dalších finančních zdrojů (např. z bankovních úvěrů) pro zvýšení kapitálu pro vlastní činnost. Dalšími možnostmi zvýšení množství finančních zdrojů je úpis dalších akcií (pokud již byly dříve upsané splaceny).

Orgány společnosti

U akciové společnosti rozeznáváme nejvyšší orgán společnosti, valnou hromadu, statutární orgán v podobě představenstva a kontrolní orgán, který je stejně jako u společnosti s ručením omezeným nazýván dozorčí radou.

Valná hromada

Valná hromada je orgánem společnosti, který je tvořen akcionáři společnosti. Její usnášeníschopnost je podmíněna účastí akcionářů s podílem alespoň 30% základního kapitálu (pokud stanovy neupravují tuto podmínku jinak). Rozhodování probíhá prostou většinou hlasů všech přítomných akcionářů.

Do působnosti valné hromady náleží zejména:

- změna stanov
- rozhodnutí o zvýšení a snížení základního jmění a vydání dluhopisů
- volba a odvolání členů představenstva
- volba a odvolání členů dozorčí rady
- schválení roční účetní závěrky, rozhodnutí o rozdělení zisku a stanovení tantiém (odměny členům představenstva a dozorčí rady)
- rozhodnutí o zrušení společnosti s likvidací a s tím spojená rozhodnutí (výběr a odměna likvidátora, rozdělení likvidačního zůstatku ...)
- rozhodnutí o fúzi, převodu jmění na jednoho akcionáře nebo rozdělení, popřípadě o změně právní formy

Představenstvo

Jedná se o orgán společnosti, jenž řídí její činnost a jedná jejím jménem. Představenstvo rozhoduje o všech záležitostech společnosti, pokud nejsou zákonem nebo stanovami vyhrazeny do působnosti valné hromady nebo dozorčí rady.

Členové představenstva jsou zapisováni do obchodního rejstříku. Jejich volba je plně v kompetenci valné hromady. Minimální počet členů představenstva je ze zákona stanoven na tři.

Mezi hlavní funkce patří zajištění vedení účetnictví, předkládání zprávy o činnosti společnosti a navrhování rozdělení zisku valné hromadě (např. v podobě účetní závěrky).

Dozorčí rada

Dohlíží na působení představenstva a uskutečňování podnikatelské činnosti společnosti. Dále předkládá valné hromadě své zprávy o chodu společnosti spolu s dalšími informacemi pro akcionáře. Jejimi členy musí být minimálně tři osoby, které však zároveň nesmějí zasedat v představenstvu téže společnosti.

Daňové zatížení

Společnost podléhá dani z příjmu právnických osob. Společnost může být dále plátcem DPH, daně silniční, spotřební, z nemovitosti a v neposlední řadě také hradí zdravotní a sociální pojištění svých pracovníků.

Zrušení a zánik společnosti

Pravidla a možnosti zrušení a zániku akciové společnosti jsou obdobná jako u společnosti s ručením omezeným. Zrušení společnosti může probíhat buďto společně s likvidací a následným vznikem likvidačního zůstatku, nebo bez likvidace v případě, že společnost má právního zástupce. Návrh na zrušení společnosti dává valná hromada ve

svém hlasování. Likvidační zůstatek se dělí mezi akcionáře. Společnost zaniká výmazem z obchodního rejstříku.

Mezi další právní formy vyskytující se na českém trhu patří, kromě obchodních společností, státní podnik a družstvo.

3. Teoretická východiska transformace

K transformaci přistupují nejčastěji obchodní společnosti. Její průběh se řídí § 69 ObchZ. Nejčastějším typem transformace je přeměna ze spol. s ručením omezeným na akciovou společnost.

Pojem transformace označuje proces, který vede ke změně právní formy, splynutí, sloučení nebo rozdělení obchodních společností popř. k převodu jmění společnosti na společníka. Všechny tyto skutečnosti jsou zapisovány do obchodního rejstříku.

Pojem zápis do obchodního rejstříku chápeme jako spojení dvou operací. Při první dochází k výmazu transformovaných subjektů z obchodního rejstříku a druhou operací se rozumí zápis právních nástupců, popř. zápis změn ve společnosti (v případě sloučení), se kterou dochází ke sloučení. Zápisy se provádějí u místně příslušných rejstříkových soudů, tedy u krajských soudů vedoucích obchodní rejstřík. Příslušnost k určitému rejstříkovému soudu se řídí sídlem podnikatele [1].

3. 1. Typy transformace

3.1.1. Sloučení

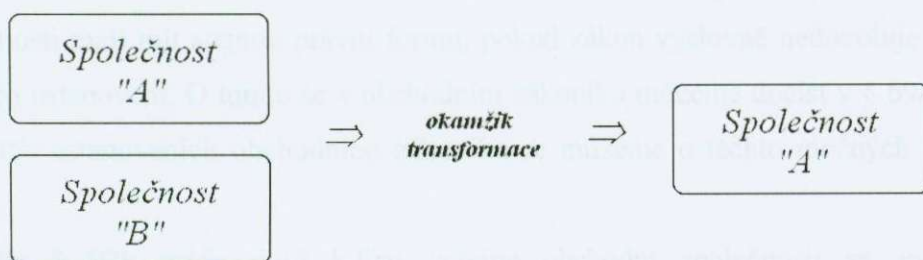
Tento typ transformace si můžeme vyložit jako proces, při kterém dochází k zániku jedné nebo více společností bez provedení likvidace (ve schématu č.1 společnost „B“), přičemž jmění této společnosti, včetně práv a povinností, přechází na společnost, se kterou se tato společnost resp. společnosti slučují (ve schématu č.1 společnost „A“).

S právní subjektivitou přejímající společnosti, se kterou se zanikající společnost resp. společnosti slučují, se nic nemění. Společnost „A“ je tedy právním nástupcem společnosti resp. společností zaniklých. Společníci zanikající společnosti se stávají společníky v nástupnické společnosti, nestanoví-li zákon jinak.

Specifikem sloučením společností oproti ostatním typům transformace je, že společnost, se kterou je druhá společnost slučována, nemění svou právní subjektivitu. Proto lze na celou operaci také pohlížet „jen“ jako na vklad veškerého majetku a závazků jedné společnosti do druhé, přičemž vkládající společnost tímto zaniká. Zúčastněnými společnostmi jsou zanikající i nástupnická společnost.

Den, ke kterému je sloučení zapsáno do obchodního rejstříku, zaniká společnost „B“ a zároveň dochází ke změně ve společnosti „A“ (přechází na ní veškerý majetek a závazky „B“) zápisem do obchodního rejstříku.

Schéma č. 1 - sloučení obchodních společností

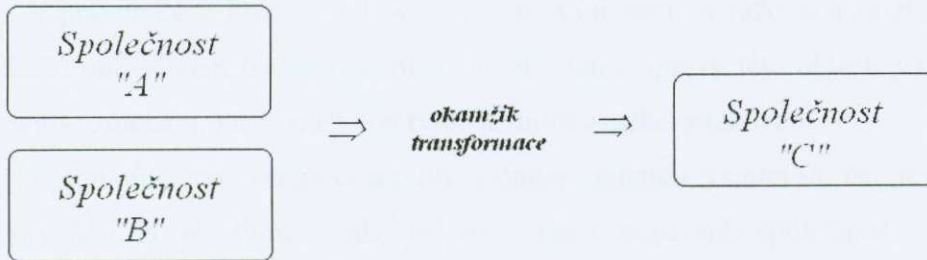
3.1.2. Splynutí

V případě splynutí zanikají všechny splývající společnosti (ve schématu č.2 společnosti „A“ a „B“) bez provedení likvidace a jmění těchto zaniklých společností přechází na novou společnost vzniklou splynutím (ve schématu č.2 společnost „C“), která je právním nástupcem zaniklých společností. Zúčastněnými společnostmi jsou pouze zanikající společnosti.

Den, ke kterému je splynutí zapsáno do Obchodního rejstříku, je den, ke kterému zanikají slučované společnosti (ve schématu č.2 společnosti „A“ a „B“) výmazem

z obchodního rejstříku a zároveň vzniká nová společnost (ve schématu č.2 společnost „C“) zápisem do obchodního rejstříku.

Schéma č. 2 – splynutí obchodních společností

Dva výše uvedené způsoby transformace obchodních společností jsou v obchodním zákoníku právně upraveny pod společným paragrafem 69a, s označením „Fúze“.

Obchodní zákoník však transformaci fúzí omezuje tím, že zúčastněné společnosti mají mít stejnou právní formu, pokud zákon výslovně nedovoluje výjimky z tohoto ustanovení. O tomto se v obchodním zákoníku můžeme dočíst v § 69a odst. 3. V dalších ustanoveních obchodního zákoníku se můžeme o těchto možných situacích dočíst:

- dle § 92b může dojít k fúzi veřejné obchodní společnosti se společností komanditní, kde nástupnická společnost má právní formu veřejné obchodní společnosti
- dle § 104b je umožněna fúze komanditní společnosti s veřejnou obchodní společností, přičemž právní nástupce má formu komanditní společnosti
- dle § 153b lze fúzi sloučením nebo splynutím uskutečnit mezi společností s ručením omezeným a společností akciovou, kde nástupnická společnost má právní formu společnosti s ručením omezeným
- dle § 220o se může sloučit nebo mohou splynout akciová společnost a společnost s ručením omezeným, kdy nástupnická společnost má formu akciové společnosti [6].

Tato právní úprava je velkým posunem vpřed, neboť předešla ustanovení žádné podobné výjimky neumožňovala. To zúčastněným společnostem způsobovalo komplikace zejména v tom, že se před zamýšleným záměrem sloučení nebo splynutí musely sjednotit ve své právní formě, což v praxi znamenalo značné časové i finanční nároky. V právnických kruzích byla výše uvedená omezení považována za zbytečná, a proto došlo pod vlivem těchto názorů a vlivem platné úpravy této oblasti v Evropské unii, k těmto změnám, které změkčily tvrdost zmiňovaného ustanovení.

Dalším důležitým ustanovením obchodního zákoníku týkající se fúzí, je odst. 6 § 69a, který říká, že při sloučení akciové společnosti, popřípadě společnosti s ručením omezeným, je povinna zanikající společnost nechat ocenit své jmění posudkem znalce, mají-li být v důsledku sloučení vydány nástupnickou společností nové akcie nebo mají-li vzniknout pro společníky této společnosti nové obchodní podíly. Při splynutí je každá zúčastněná akciová společnost, popř. společnost s ručením omezeným, povinna nechat ocenit své jmění posudkem znalce.

Účelem těchto znaleckých prací je zjištění, zda hodnota čistého majetku odpovídá alespoň deklarované výši základního kapitálu.

Dokumentaci potřebnou pro zdárný průběh celé fúze představuje zejména smlouva o fúzi, která nahrazuje dokument zvaný projekt sloučení nebo splynutí, který právně upravoval obchodní zákoník před novelizací (tj. před rokem 2001).

Smlouva o fúzi musí mít předepsanou formu notářského zápisu a předepsané náležitosti (viz. § 220a odst. 3 ObchZ). Sepisují ji všechny zúčastněné společnosti, přičemž každá z nich musí její obsah schválit na své valné hromadě.

3.1.3. Rozdělení

V případě rozdělení zaniká - bez provedení likvidace - původní společnost (ve schématu č.3 společnost „A“) a jmění této zaniklé společnosti přechází na nové společnosti vzniklé rozdělením (ve schématu č.3 společnosti „B“ a „C“).

Tyto společnosti jsou jejími právními nástupci a přebírají jmění, práva a povinnosti rozdělované společnosti. Každá z nově vzniklých společností ručí za

závazky, které přešly v rámci rozdělení na ostatní společnosti (v příkladu na schématu tedy ručí společnost „B“ za závazky, které přešly v rámci rozdělení na společnost „C“ a naopak). Výše ručení je omezena čistým obchodním jměním, které na tu kterou jednotlivou společnost v rámci transformace přešlo.

Není-li v rozhodnutí o rozdělení určeno, který závazek na kterou společnost přechází, jsou ke splnění zavázány společně a nerozdílně všechny nově vzniklé společnosti. (ve schématu č.3 společnosti „B“ a „C“). Touto podmínkou je v obchodním zákoníku zakotvena ochrana věřitelů původní společnosti proti „vytunelování“ této společnosti tím, že na jednu nově vzniklou společnost přejdou pouze závazky a na druhou majetek.

Rozdělení lze uskutečnit s rovnoměrným rozdělením podílů v nástupnických společnostech, tedy s jak rovnoměrným, tak i s nerovnoměrným výměnným poměrem. V případě nerovnoměrného výměnného poměru musí být rozdělení přezkoumáno posudkem znalce a k rozhodnutí valné hromady o rozdělení tímto způsobem je třeba souhlasu 90% hlasů všech společníků (§ 220t odst. 3 ObchZ) [5].

Stávající právní úprava rozdělení společnosti vymezuje dva způsoby, jak lze zanikající společnost rozdělit. Jedná se o:

- rozdělení se založením nových společností
- rozdělení sloučením

Rozdělení sloučením znamená, že zanikající společnost se rozdělí na několik částí, přičemž z jedné nebo více těchto částí vzniknou samostatné právní subjekty a jedna nebo více částí je sloučena s jiným již existujícím subjektem (např. v rámci integrace výrobních operací). Tím je zamezeno zdlouhavému řízení, které by k tomuto záměru vedlo (tj. nejdříve společnost rozdělit na několik nových subjektů a následně některý z nich další procedurou slučovat s třetí osobou, tj. existující společností).

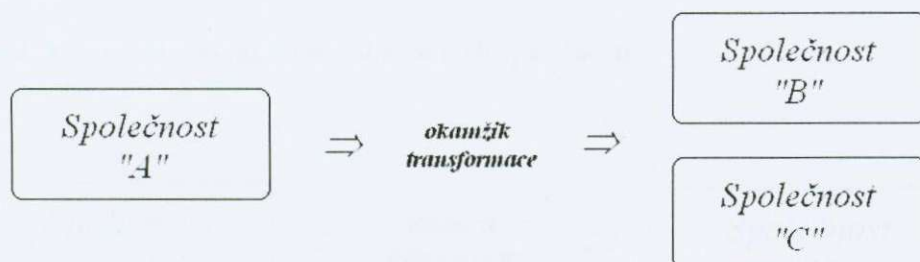
Obchodní zákoník nově povoluje, že nástupnické společnosti mohou mít odlišnou právní formu, než společnost rozdělovaná, ovšem za předpokladu, že takovou možnost připouští zákon. Zákon povoluje vznik pouze osobních obchodních společností rozdělením jiné osobní obchodní společnosti. Taktéž z kapitálové obchodní společnosti

mohou vzniknout pouze kapitálové obchodní společnosti. Společnosti zanikající i vznikající jsou společnostmi zúčastněnými.

Při rozdělení společnosti s ručením omezeným nebo společnosti akciové je rozdělovaná společnost povinna nechat ocenit svoje jmění posudkem znalce ke dni zpracování konečné účetní závěrky. V posudku znalce musí být odděleně oceněno jmění, které přechází na jednotlivé nástupnické společnosti.

Den, ke kterému je rozdělení zapsáno do obchodního rejstříku je den, ke kterému zaniká původní společnost (ve schématu č.3 společnost „A“) výmazem z obchodního rejstříku a zároveň vznikají společnosti (ve schématu č.3 společnosti „B“ a „C“) zápisem do obchodního rejstříku [1].

Schéma č. 3 – rozdělení obchodních společností

3.1.4. Převod jmění na společníka

Tento typ transformace je poněkud netradiční. Při tomto záměru mohou za podmínek stanovených u jednotlivých forem společností společníci nebo příslušný orgán společnosti rozhodnout, že společnost se zrušuje bez likvidace a že jmění společnosti včetně práv a povinností převezme jeden společník. Pokud společník, který přebírá jmění společnosti, není zapsán do obchodního rejstříku, musí tento úkon provést ještě před tím, než soud tento převod zapíše.

3.1.5 Změna právní formy

Poslední možností, která se společností zamýšlejícím se nad transformací nabízí, je změna právní formy. Tímto způsobem, i když dle předchozí právní úpravy, byla transformována i společnost, která je objektem této práce.

Změna právní formy je zvláštním případem transformace. Specifikem tohoto způsobu je, že původní společnost (ve schématu č.4 společnost „A“) nezaniká ani nepřechází její jmění na právního nástupce. Dochází pouze ke změně jejích vnitřních právních poměrů a zároveň se mění právní postavení jejích společníků. Toto je velký posun v právní úpravě, neboť donedávna společnost musela být zrušena a následně znovu založena, čímž byla narušena její právní subjektivita. Proto byla tehdejší právní úprava v právnických periodikách tvrdě kritizována a až s rostoucím vlivem legislativy EU došlo k žádoucí změně v právním rámci.

Schéma č. 4 – změna právní formy obchodních společností

Den, ke kterému je přeměna zapsána do obchodního rejstříku, je dnem, ke kterému dochází ke změně právní formy u společnosti „A“, a tím začíná platit nová právní forma stávající společnosti.

Jedním z nejklassičtějších příkladů tohoto typu transformace je změna společnosti s ručením omezeným na akciovou společnost.

3.2. Schéma transformace změnou právní formy

Proces transformace změnou právní formy společnosti můžeme taxativně rozdělit do několika dílčích kroků. Toto členění musíme chápat jen jako orientační

návod pro společnosti, které o transformaci uvažují, nikoli jako exaktní postup kroků, kterými musí společnost bezpodmínečně projít.

Chci tím naznačit určitý prostor pro společnosti a její vedení provést si transformaci tzv. „po svém“, tedy některé kroky omezit, popř. úplně vypustit a jiným se věnovat detailněji, což je asi pochopitelné vzhledem k charakteristickým podmínkám v té které společnosti a očekáváním, která mají být transformací naplněna. Přesto zde zmíním všechny dílčí kroky a případné variace ve mnou vybrané společnosti přiblížím v samostatné kapitole. Pro přehlednost vyjmenuji jednotlivé etapy a následně věnuji každé z nich zvláštní oddíl. Jsou jimi:

- přípravné práce
- dohoda společníků
- návrh rozhodnutí a zpráva o změně právní formy
- znalecká činnost
- zveřejnění dokumentů
- schválení právní formy
- návrh na zápis transformace do obchodního rejstříku
- zápis transformace do obchodního rejstříku

3.2.1 Přípravné práce

V každé společnosti se při zrodu myšlenky o provedení transformace přemýšlí o jejích kladech či záporech, finančních nákladech a potenciálních ziscích, rizicích a jistotách. Tyto prvotní úvahy shrne vedení společnosti v rámci přípravných prací do dokumentu, na základě něhož bude rozhodování probíhat dále.

3.2.2. Dohoda společníků

Po zvážení výsledků přípravných prací dochází ve vedení společnosti k dohodě, na základě které je o záměru transformace rozhodnuto. Touto dohodou se přikračuje k tvorbě dalších podkladů, které vyžaduje zákonná úprava, a bez jejichž existence by ke změně právní formy dojít nemohlo.

3.2.3. Návrh rozhodnutí a zpráva o změně právní formy

Právní úprava transformace společnosti změnou právní formy vyžaduje k bezproblémovému průběhu celého procesu dva základní dokumenty. Jsou jimi:

- návrh rozhodnutí o změně právní formy
- zpráva o změně právní formy

Návrh rozhodnutí o změně právní formy

Jedná se o dokument změny právní formy, jímž se předkládá společníkům návrh záměru společnosti. Předkládá jej statutární orgán dané společnosti a to všem společníkům nebo příslušnému orgánu. Dokument musí mít tištěnou podobu.

Zpráva o změně právní formy

Stěžejním dokumentem, který se transformace týká, je zpráva o změně právní formy. Tento dokument vyhotovují orgány společnosti a jeho obsahem je odůvodnění zamýšlené akce z právního a ekonomického hlediska. Dále pak zmíněná zpráva charakterizuje právní postavení společníků po změně právní formy. Zpráva o změně právní formy se nevyžaduje, když:

- má společnost jen jednoho společníka
- jsou všichni společníci statutárním orgánem společnosti
- všichni společníci souhlasí s tím, že tato zpráva nebude zpracována

Náležitosti obou dokumentů jsou v obchodním zákoníku upraveny v § 69d odst. 5. Dle tohoto ustanovení jsou těmito údaji přinejmenším:

- firma, sídlo a identifikační číslo společnosti před změnou právní formy
- právní forma, kterou má společnost nabýt
- firmu po změně právní formy
- den, k němuž byl zpracován návrh rozhodnutí o změně právní formy (= den zpracování změny právní formy)
- návrh ustavujících dokumentů a stanov společnosti po změně právní formy

- jméno, bydliště a rodné číslo osob, které budou zapisovány jako statutární či jiný orgán společnosti
- pravidla postupu při vypořádání se společníkem, který se změnou právní formy nesouhlasil, a výši částky, která mu bude vyplacena
- mění-li se právní forma na akciovou společnost, počet, druh, podobu, formu a jmenovitou hodnotu akcií určených pro každého společníka po změně právní formy, pravidla postupu a lhůtu pro jejich vydání

3.2.4. Znalecká činnost

Dochází-li ke změně právní formy na společnost s ručením omezeným nebo společnost akciovou, je společnost povinna nechat ocenit své jmění posudkem znalce ke dni zpracování změny právní formy. V posudku znalec uvede, zda výše čistého obchodního majetku odpovídá alespoň výši základního kapitálu společnosti podle návrhu rozhodnutí o změně právní formy. Ostatní náležitosti znaleckého posudku upravuje § 59 odst. 3 a 4 ObchZ. Jedná se zejména o:

- popis předmětu ocenění
- použité metody jeho ocenění
- částku, ke které znalec při svém ocenění dospěl

3.2.5. Zveřejnění dokumentů

Rozhodnutí a zpráva o změně právní formy jsou dány k dispozici společníkům minimálně 1 měsíc před dnem, v němž se bude o změně právní formy rozhodovat.

Výjimky tvoří následující situace:

- všichni společníci jsou statutárním orgánem společnosti nebo jeho členy
- všichni společníci souhlasí s tím, že lhůta nemusí být dodržena. Souhlas musí mít písemnou podobu s úředně ověřenými podpisy.

3.2.6. Schválení změny právní formy

Po seznámení se se všemi dokumenty zpracovanými pro záměr změny právní formy je stanoveno datum jednání všech společníků nebo valné hromady, kde bude o celé věci definitivně rozhodnuto a bude následně podán návrh na zápis změny právní formy do obchodního rejstříku.

V případě osobních obchodních společností je z jednání, kde se schvaluje návrh rozhodnutí o změně právní formy, pořízen notářský zápis, který je přílohou návrhu na zápis do obchodního rejstříku.

U kapitálových obchodních společností je v otázce transformace rozhodnuto na valné hromadě. Při tomto jednání účastníci rovněž odsouhlasí návrh rozhodnutí o změně právní formy, čímž vyjadřují shodu všech společníků ve věci zamýšlené transformace. Z jednání valné hromady se pořizuje notářský zápis.

3.2.7. Návrh na zápis transformace do obchodního rejstříku

Po schválení transformace valnou hromadou, popř. dohodou společníků, podávají příslušné osoby návrh na zápis transformace společnosti do obchodního rejstříku. Těmito osobami jsou jednatelé u společnosti s ručením omezeným, představenstvo u akciové společnosti a společníci u veřejné obchodní společnosti a společnosti komanditní. Návrh je podán místně příslušnému rejstříkovému soudu, čímž je zahájena jeho činnost. K návrhu na zápis změny právní formy do obchodního rejstříku se přikládají následující dokumenty:

- rozhodnutí o změně právní formy
- zpráva o změně právní formy, pokud ji zákon vyžaduje, nebo souhlas společníků dle § 69d odst. 4 ObchZ s tím, že zprávu nevyžadují
- povolení příslušných orgánů, pokud je zákon vyžaduje
- doklady o poskytnutí jistot věřitelům, pokud je zákon vyžaduje
- účetní závěrka sestavená ke dni zpracování změny právní formy včetně zprávy auditora, je-li takové ověření požadováno

3.2.8. Zápis transformace do obchodního rejstříku

O definitivním zápisu rozhoduje rejstříkový soud vydáním svého usnesení, ve kterém je uveden den, ke kterému toto rozhodnutí nabylo právní moci. K tomuto dni jsou v obchodním rejstříku provedeny žádané změny údajů, ke kterým vlivem změny právní formy ve společnosti došlo.

3.3. Náklady spojené s transformací

V souvislosti s transformací společností dochází k mnoha finančním výdajům s touto operací spojených. Proto by bylo záhodno, abychom se na tomto místě vrátili na začátek celého procesu a tyto náklady si zde pro přehlednost taxativně vyjmenovali, včetně řádových údajů o jejich výši.

- Náklady na posudky znalců a jejich činnost – tyto náklady patří, co do výše, k jedněm z největších. Náklady na oceňování majetku a závazků se počítají v řádech statisíců nebo i miliónů, v některých případech je částka stanovena procentuelní sazbou z oceňovaného majetku.
- Náklady na auditory, advokáty, příp. daňové poradce – náklady na tyto služby zaujímají také nemalou část celkových nákladů, přičemž jejich výše je velmi variabilní dle volby té které osoby, která danou službu poskytuje. Úhrnná částka se však opět pohybuje v řádech statisíců (v případě zahraničních firem však můžou tyto částky činit opět až do řádů miliónů).
- Náklady na žádost o souhlas s transformací z pohledu ochrany hospodářské soutěže – tento správní poplatek placený Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže činí 10 000,- Kč.
- Náklady související s oznamovací povinností u akciových společností s veřejně obchodovatelnými akciemi – tyto výdaje se mohou vyšplhat maximálně na několik tisíc korun, tedy nepatrnou část celkových nákladů.
- Náklady na zveřejnění zamýšleného záměru v Obchodním věstníku, případně náklady na kopie podkladů pro společníky – tyto náklady jsou opět velmi vysoké a úhrnně dosahují často i několika miliónů korun (např. podle posledních informací

jedna stránka v Obchodním věstníku (cca 6 stran A4) přijde firmu na cca 40 000,- Kč).

- Náklady na svolání a konání valných hromad – jedná se zejména o výdaje na pronájmy sálů, uveřejnění pozvánek, organizaci samotné valné hromady, sčítání hlasů apod. Tyto náklady jsou samozřejmě velmi individuální a především v závislosti na velikosti společnosti a počtu společníků.
- Náklady na návrh zápisu transformace do obchodního rejstříku – tyto částky se pohybují v řádech desítek tisíc korun.
- Náklady na nová živnostenská oprávnění, případně na jiná povolení k podnikání. Jedná se o výdaje opět ve výši desítek tisíc korun (dle ceny živnostenského oprávnění, které se pohybují v částkách od 1 000,- do 20 000,- Kč).

Z výše uvedeného seznamu nákladů spojených s transformací je patrné, že celková částka potřebná k úspěšnému průběhu procesu transformace se bude i u nejmenších společností blížit částce jednoho miliónu korun. U velkých podniků cena transformace běžně dosahuje několika desítek miliónů korun. Tato finanční náročnost transformace podniku proto nutí především malé a střední podniky k zamyšlení, zda nevolit jinou cestu (např. prodej podniku či vklad celého majetku do jiného podniku).

3.4. Daňový rámec transformace

Právní nástupci společností zaniklých v rámci transformace se stávají i právními nástupci ve smyslu daňových předpisů. Případné daňové povinnosti zaniklých společností přecházejí ve smyslu § 57 odst. 4 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále jen „ZSDP“) právě na tyto právní nástupce.

Přestože přechod daňových povinností na právní nástupce v rámci transformace zcela jednoznačně vyplývá z platné právní úpravy, vyžadují některé finanční úřady, aby bylo prohlášení o převzetí závazků z titulu daní za zaniklé společnosti součástí zakladatelské listiny nebo společenské smlouvy. Zároveň jsou tyto nově vzniklé společnosti dle § 33 odst. 1 ZSDP povinny podat přihlášku k registraci svému místně příslušnému správci daně a to ve lhůtě maximálně 30-ti dnů ode dne svého vzniku.

V případě sloučení bude společnost, se kterou byla zaniklá společnost sloučena, postupovat dle § 33 odst. 7 ZSDP. Podle tohoto odstavce musí společnost do 15-ti dnů od zápisu sloučení do obchodního rejstříku sdělit svému správci daně změny vyžadovaných údajů, ke kterým sloučením ve společnosti došlo.

Místní příslušnost v daňových povinnostech

Problematika místní příslušnosti se obecně řídí § 4 odst. 1 ZSDP. Dle tohoto ustanovení se příslušnost v daňových povinnostech řídí sídlem společnosti. V případě, že se sídlo společnosti transformací nemění, je místní příslušnost zachována. Problém vyvstává až v okamžiku transformace společnosti, při které se sídlo zanikající společnosti i právního nástupce neshodují. Zde už otázka místní příslušnosti právních nástupců za zaniklé společnosti není jednoznačně vyřešena. Na tuto otázku existují u správců daně v zásadě dva právní názory:

- místní příslušnost ve věcech obchodních společností zaniklých v rámci transformace zůstává zachována a právní nástupce komunikuje v těchto věcech se správcem daně zaniklých společností. Oporou pro tento názor je § 57 odst. 4 ZSDP, kde se hovoří o přechodu daňových povinností, nikoliv však o přechodu místní příslušnosti.
- místně příslušným správcem daně je, i ve věcech obchodních společností zaniklých v rámci transformace, místně příslušný správce daně právního nástupce těchto obchodních společností. Pro tento názor svědčí to, že místně příslušného správce daně může mít pouze existující daňový subjekt, v našem případě tedy právní nástupce zaniklých společností.

S ohledem na skutečnost, že popisovaná situace není v zákoně výslovně řešena, mělo by Ministerstvo financí České republiky ve smyslu § 4 odst. 14 ZSDP určit, zda se v daňových věcech v rámci transformace řídí místní příslušnost původní místní příslušností zaniklých společností nebo místní příslušností jejich právního nástupce.

V této souvislosti je nutné řešit ještě jednu situaci, a to místní příslušnost v případě rozdělení. Při této transformaci vzniká více právních nástupců za jednu

zaniknuvší společnost. Daňové závazky jsou v tomto případě rozděleny poměrně podle určitého kritéria s tím, že každá společnost ručí za tyto závazky do výše čistého obchodního jmění, které na ně v rámci rozdělení přešlo. Zároveň by si však společnosti měly dle § 10 odst. 6 ZSDP zvolit jednoho zástupce (tzn. společnost), která bude v případě potřeby jednat se správcem daně. Toto rozhodnutí, společně se způsobem úhrady případných doměrků a rozdělení přeplatků by mělo být součástí zprávy o rozdělení.

Daň z příjmů

Právní nástupci společností zaniklých v rámci transformace jsou povinni ve smyslu § 40 odst. 8 ZSDP za zaniklé společnosti podat do konce následujícího měsíce po měsíci zániku těchto společností přiznání k dani z příjmů právnických osob za zdaňovací období, respektive za jeho část. Na žádost plátce daně lze tuto lhůtu prodloužit, ale pouze o 2 měsíce, tedy maximálně na tři měsíce od zániku zrušovaných společností.

Tato přiznání jsou podávána právními nástupci, avšak jménem zaniklých společností. Adresátem těchto přiznání je místně příslušný správce daně. Při vyplňování daňových přiznání vychází společnost z údajů v účetní závěrce, sestavené ke dni zániku zrušovaných společností.

Daň vypočtená v těchto přiznáních je daní splatnou, a to ve lhůtě maximálně tří měsíců ode dne podání. Jejím plátcem je právně nástupnická společnost.

Zálohy na daň z příjmů

Tuto kapitolu je nutno rozdělit na dva oddíly podle toho, zda výsledkem procesu transformace je vznik nového právního, a tím i daňového subjektu nebo nikoliv.

Ke vzniku nové právní jednotky dochází v případě sloučení nebo rozdělení obchodních společností. Tyto nové subjekty tedy nemají prozatím žádnou předchozí daňovou povinnost k dani z příjmů právnických osob, a proto pro ně nevyplývá povinnost platit na tuto daň zálohy dle § 38a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

(dále jen „ZDP“). Přesto se odborníci v právních kruzích přiklánějí k názoru, že v zájmu toho, aby se předešlo možným střetům názorů se správcem daně nebo ministerstvem financí, měli by právní nástupci zaniklých společností sami požádat o znovustanovení zálohové povinnosti a tím se se správcem daně dohodnout na výši nových plateb těchto záloh. Navíc tato žádost není zpoplatněna.

Druhým případem je transformace sloučením, kde ke vzniku nového právního subjektu nedochází, a proto zde ve smyslu § 38a ZDP není důvod ke změně zálohové povinnosti stávající společnosti (tj. společnosti, se kterou se zrušovaná společnost slučuje). Přesto i v tomto případě je vhodné, z principu opatrnosti a jasnosti, požádat o změnu zálohové povinnosti. Nehledě na to, že tento postup může být pro společnost i výhodným (např. v případě ztráty slučované společnosti si může přejímající společnost o tuto ztrátu snížit základ pro výpočet zálohové povinnosti).

Daňové odpisování

V případě odpisování je postupováno podle § 30 odst. 12 písm. a) ZDP. Zde se dočteme, že právní nástupci společností zaniklých v rámci transformace pokračují v odpisování započatém jejich předchůdci, tj. společnostmi, které v rámci transformace zanikají. Přebírají vstupní ceny majetku a již uplatněné odpisy od zaniklých společností. V roce transformace je postupováno následovně:

- vypočte se roční daňový odpis z majetku evidovaného k 1. 1. zdaňovacího období, ve kterém dochází k transformaci
- ½ takto vypočtených odpisů se uplatní v přiznání za část zdaňovacího období zanikající společnosti – viz. § 26 odst. 7 písm. a) bod 3 ZDP
- druhá ½ těchto odpisů je uplatněna v přiznání za část zdaňovacího období právního nástupce, za podmínky, že majetek bude evidován v podniku i k 31.12. zdaňovacího období – viz. § 26 odst. 7 písm. b) ZDP
- odpisy z majetku pořízeného během roku transformace si uplatní v plné výši právní nástupci, ale rovněž za podmínky, že majetek bude evidován v podniku i k 31. 12. zdaňovacího období

Odčitatelné položky ve výši 10% vstupní ceny pořízeného majetku, který byl pořízen a uveden do užívání u zanikajících společností si mohou uplatnit za část zdaňovacího období pouze tyto zanikající společnosti. Právní nástupci toto zvýhodnění ztrácejí.

Daň z přidané hodnoty (DPH)

V rámci transformace se nově vznikající společnosti, to je společnosti vznikající při splynutí nebo rozdělení, ve smyslu zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále jen „ZDPH“) stávají ode dne zápisu do obchodního rejstříku plátcí DPH. Je proto třeba dohlédnout, aby veškeré zdanitelné doklady za finanční transakce, uskutečněné do dne zápisu transformace, byly vystaveny na zanikající společnosti a doklady vystavené po dni zápisu byly vystaveny na společnost novou.

Řešení otázky lhůty pro podání přiznání k DPH za zaniklé společnosti právním nástupcem není v zákoně opět jednoznačně zakotveno. Jedním z východisek z této situace je návrh dle právního názoru kolektivu autorů publikace Transformace obchodních společností, kteří navrhují následující:

- v případě, že nejdříve uplyne lhůta pro podání přiznání k DPH, stanovená v ZDPH, je nutné jej podat v této lhůtě
- v případě, že nejdříve uplyne lhůta uvedená v § 40 odst. 8 ZSDP, doporučujeme z hlediska opatrnosti podat přiznání v této lhůtě.

Silniční daň

V případě přiznání k dani silniční za společnost zanikající v rámci transformace platí stejná lhůta uvedená v § 40 odst. 8 ZSDP, jako v případě přiznání k dani z příjmů právnických osob. Přiznání je tedy nutno podat do konce následujícího, respektive třetího měsíce po měsíci zániku společností v rámci transformace. V přiznání se odečtou zálohy, zaplacené zanikajícími společnostmi do zápisu transformace do obchodního rejstříku [13].

Daň z nemovitostí

Zde je situace jednoznačná. Tato daň se vyměřuje k 1. 1. roku, na který se daň vyměřuje (dle § 13b odst. 1 zákona č. 338/1992 Sb.) a přiznání je nutné podat do 31. 1. daného zdaňovacího období. Z toho vyplývá, že tato daň bude vyměřena zanikajícím společností, a že tyto společnosti budou podávat i přiznání k této dani.

V následujícím zdaňovacím období budou již přiznání podávat právní nástupci společností zaniklých v rámci transformace a to povinně dle § 13a odst. 1 zákona č. 338/1992 Sb.

Na závěr je nutno podotknout, že místní příslušnost v otázce daně z nemovitostí se řídí místem, kde se daná nemovitost nachází.

Daň darovací a daň z převodu nemovitostí

Přechod jmění obchodních společností a družstev v rámci transformace ze zanikajících společností na jejich právní nástupce je od daně darovací a daně z převodu nemovitostí osvobozen, ale tato skutečnost ze zákona neosvobozuje od povinnosti podat přiznání za tyto daně. V praxi však tato přiznání nejsou vůbec podávána [13].

Správní a jiné povinnosti

Živnostenská oprávnění

V případě transformace mohou právní nástupci společností zaniklých v rámci transformace pokračovat v podnikání na základě živnostenských oprávnění zanikajících společností, a to po dobu nezbytně nutnou k získání vlastních živnostenských oprávnění, splňují-li všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti. – viz. § 14 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Pokračování v živnosti musí právní nástupce ohlásit živnostenskému úřadu do 15-ti dnů ode dne zápisu transformace do obchodního rejstříku. Zmeškání této lhůty má za následek zánik příslušného živnostenského oprávnění.

Tento postup je všeobecně platný pro všechny způsoby transformace obchodních společností nebo družstev.

Ochrana hospodářské soutěže

S problematikou transformací, především velkých společností, souvisí i otázka ochrany hospodářské soutěže, které jsou v České republice upraveny zákonem č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Tuto otázku musí řešit společnosti zejména při sloučení a splynutí. Proto jsou společnosti účastníci se sloučení nebo splynutí povinny podat návrh o povolení sloučení nebo splynutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ČR, a to před podáním návrhu na zápis transformace do obchodního rejstříku – viz. § 8a odst. 3 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Návrh na vydání souhlasu je zpoplatněn správním poplatkem ve výši 10 000,- Kč.

Sociální pojištění

V této oblasti vzniká společnostem účastnícím se na transformaci několik povinností. Předně jsou nové společnosti (tj. společnosti vznikající při splynutí nebo rozdělení) ve smyslu § 20 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. povinny do 8 dnů ode dne zápisu do obchodního rejstříku přihlásit se u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Dále jsou tyto společnosti z titulu svého právního nástupnictví povinny se ve smyslu § 20 odst. 2 zákona 582/1991 Sb. odhlásit u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení společnosti zaniklé v rámci transformace. V případě sloučení připadá tato povinnost té společnosti, se kterou je společnost slučována. Dále je tato společnost povinna nahlásit ve smyslu § 20 odst. 3 zákona 582/1991 Sb. změnu, ke které u ní v rámci sloučení dochází.

Přílohou všech výše uvedených oznámení by měl být výpis z obchodního rejstříku, potvrzující oznamované skutečnosti.

Zdravotní pojištění

V případě zdravotního pojištění z hlediska správního platí obdobné oznamovací povinnosti jako v případě sociálního pojištění. Právní nástupci společností zaniklých v rámci transformace jsou ve smyslu § 25 odst. 2 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění povinni do 8 dnů ode dne zápisu transformace do obchodního rejstříku oznámit zánik těchto společností všem zdravotním pojišťovnám, u kterých byli zaměstnanci těchto společností pojištěni. Nově vznikající společnosti (tj. společnosti vznikající při splynutí nebo rozdělení) by se měly obdobně přihlásit ve smyslu § 25 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb. u všech příslušných zdravotních pojišťoven všech svých zaměstnanců do 8 dnů ode dne zápisu do obchodního rejstříku. Obdobně je i v případě sloučení povinna společnost, se kterou dochází ke sloučení ve smyslu § 25 odst. 2 zákona č. 592/1992 Sb. ohlásit do 8 dnů ode dne zápisu transformace do obchodního rejstříku všem příslušným zdravotním pojišťovnám své nové zaměstnance, kteří na ni v rámci transformace přešli.

Přílohou těchto všech výše uvedených oznámení by měl být opět výpis z obchodního rejstříku, potvrzující oznamované skutečnosti.

3.5. Účetní rámeček transformace

Tato problematika není vzhledem k zadání a s ohledem na rozsah již příliš podstatná, a proto se jí věnuji jen okrajově.

Z pohledu účetnictví znamená transformace společnosti dva elementární úkony:

- uzavření účetnictví u společností, které v rámci transformace zanikají bez provedení likvidace
- otevření účetnictví u společností, které se v rámci transformace stali právními nástupci společností zaniklých

V případě zániku společností bez provedení likvidace by měly zanikající společnosti ve smyslu § 17 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále „ZoÚ“) uzavřít účetní knihy ke dni zrušení společnosti, které předchází jejímu zániku. Tímto

však vzniká určitý časový úsek (tj. mezi zrušením společnosti rozhodnutím valné hromady a zánikem společnosti výmazem z obchodního rejstříku), ve kterém účetnictví nevede nikdo. V tomto právní úprava poněkud pokulhává, a proto se v praxi zavírá účetnictví spíše až ke dni zániku, čímž se toto určité časové „vakuum“ zacelí. Společnost se sice tímto vystavuje riziku udělení pokuty, avšak pravděpodobnost jejího udělení je velmi nízká.

Účetní závěrky ke dni zániku společnosti, respektive ke dni zápisu transformace do obchodního rejstříku, zpracovávají již právní nástupci zaniklých společností a na jejich valných hromadách budou též schvalovány.

V rámci transformace nově vzniklé společnosti otevřou své účetní knihy ve smyslu § 17 odst. 1 ZoÚ ke dni svého vzniku, tedy dnem zápisu do obchodního rejstříku. Tyto knihy se otevírají k 24:00 hod. dne vzniku, z čehož vyplývá, že v den otevření účetních knih již nemůže dojít k žádnému dalšímu účetnímu případu.

V souvislosti s transformací společnosti dochází v účetnictví k mnoha nesrovnalostem, avšak jejich výčet a možnosti řešení by celou diplomovou práci neúměrně zatížily.

4. Výběr společnosti

Proces výběru konkrétní společnosti byl jednou z nejtěžších věcí, které jsem během zpracování svého diplomního úkolu musel řešit. Toto bylo způsobeno hned několika faktory.

Samozřejmě jsem musel vycházet ze zásad, uvedených v zadání diplomové práce, kde jsem se však brzy začal potýkat s určitým rozporem. Ten vznikl na základě dvou podmínek, jejichž společné řešení se mi nepodařilo objevit. Jedná se o zásadu významnosti společnosti v ekonomice státu a dále zásadou poskytnout ucelený pohled na transformaci společnosti dle obchodního zákoníku. Problém vznikl v době, kdy jsem se začal poohlížet po konkrétní firmě, která by všechna požadovaná kritéria splňovala. Dostal se mi do ruky seznam 50 největších společností dle hospodářských ukazatelů a po zajištění si některých dalších informací jsem zjistil, že tyto velké podniky neprošly

transformací tak, jak je upravuje § 69 ObchZ, ale že absolvovaly povětšinou proces privatizace, tj. proces převodu státního vlastnictví do rukou soukromých.

Je pravdou, že některé písemné zdroje označují tento proces rovněž jako transformaci, což však vyznívá jako poněkud zavádějící označení. Proto jsem upřednostnil výběr menší společnosti, která nezastává tak význačné místo v ekonomice České republiky, avšak v posledních letech se tato společnost velmi dynamicky rozvíjí, čímž tento nedostatek výrazně eliminuje.

Rozhodující pro výběr konkrétní společnosti byla rovněž samozřejmě ochota pracovníků právních oddělení a managementu spolupracovat a poskytovat materiály potřebné pro zdárné dořešení celé práce. Mnohé společnosti ve svých reakcích na mě, ať už telefonické či korespondenční žádosti reagovaly s omluvami, že statut jejich společnosti nedovoluje zveřejňovat firemní informace, popř. že spadají pod určité firemní „informační embargo“, ať už z principu filozofie společnosti jako takové nebo z důvodů nutnosti utajení záměrů společnosti v nejbližší budoucnosti (např. z důvodu vstupu společnosti na burzu). Proto jsem byl velmi vděčen za každou pozitivní reakci a za každý vstřícný krok ze strany kterékoli ze mnou oslovených společností.

Po zeštíhlení výběru způsobeném výše zmíněnými procedurami se má pozornost omezila na 3 společnosti, se kterými by spolupráce byla možná a zároveň transformace v jejich pojetí se ztotožňovala i s mými představami.

Rozhodujícím kritériem se tedy při mém výběru stal předmět činnosti té které společnosti. Proto jsem nakonec zvolil společnost Ekospol a.s., která se zabývá výstavbou a obchodováním s nemovitostmi. Vybral jsem si právě tuto společnost, neboť mne tato činnost již delší dobu zajímá a rád bych se jí věnoval i po skončení svého studia na Jihočeské univerzitě.

EKOSPOL[®] a.s.
TRADICE KVALITA JISTOTA

5. Historie a vývoj (předtransformační stav)

Tato kapitola již bude patřit charakteristice, popisu a východiskům společnosti, se kterou jsem spolupracoval, a jejíž vedení mi umožnilo přístup k materiálům s údaji potřebnými pro zpracování daného tématu.

Společnost Ekospol vznikla 17. července 1992. Jako právní forma byla zvolena, v té době nejoblíbenější právní forma, společnost s ručením omezeným.

5.1. Založení společnosti

Společenská smlouva

Společnost byla založena sepsáním společenské smlouvy, neboť jejími zakladateli byly dvě fyzické osoby, manželé. Předmětná společenská smlouva byla sepsána dne 30. 6. 1992. Její náležitosti viz. kap. 2.2.1.1.

Vklady společníků

Obchodní zákoník určuje povinnost splatit část vkladů společníky ještě před podáním návrhu na zápis do obchodního rejstříku, tj., před vznikem společnosti. Správcem vkladu se stává jeden ze zakladatelů uvedených ve společenské smlouvě.

Právní úprava výše vkladů byla v době zakládání společnosti odlišná od té současné. V roce 1992 byl obchodním zákoníkem stanoven základní kapitál v poloviční výši oproti stávajícímu limitu. Stačilo tedy splacení vkladů v úhrnné výši 100 000,- Kč. Tato částka byla uvedena ve společenské smlouvě a o její platbu se oba zakladatelé podělili rovným dílem, čímž se stal každý z nich 50% vlastníkem vznikající společnosti.

Další úkony před vznikem společnosti

Do této podkapitoly patří zejména úkony směřující k zápisu do obchodního rejstříku a rovněž úkony spojené se získáním potřebných živnostenských a jiných oprávnění k podnikatelské činnosti.

Předmětem činnosti vznikající společnosti Ekospol s.r.o., je obchodování s nemovitostmi. Za tímto účelem museli zakladatelé učinit potřebné kroky k získání následujících oprávnění:

- koupě nemovitostí za účelem jeho dalšího prodeje a prodej
- koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej

Tato dvě oprávnění získala společnost před svým vznikem, tj. před zápisem do obchodního rejstříku.

Zápis společnosti do obchodního rejstříku

Po zdárném završení předešlých procedur mohli zakladatelé podat návrh na zápis do obchodního rejstříku. Doba mezi založením (tj. sepsáním společenské smlouvy) a návrhem společnosti na zápis do obchodního rejstříku nesmí být delší než 90 dní. Vznik společnosti byl potvrzen a posvěcen zápisem firmy do obchodního rejstříku, ke kterému došlo k 17. červenci 1992, čili 18 dnů po sepsání společenské smlouvy.

Organizační struktura

Organizační struktura vznikající společnosti byla přirozeně jednoduchá. Jak již bylo uvedeno výše, vlastnická práva ke společnosti a tedy jejími spoluvlastníky byly dvě fyzické osoby, manželé. Tyto dvě fyzické osoby vykonávaly zároveň i funkce jednatelů. Celkem ve společnosti, krátce po jejím vzniku, pracovalo šest zaměstnanců.

Vývoj předmětu činnosti

Předmětem činnosti firmy Ekospol s.r.o., k němuž společnost získala patřičná živnostenská oprávnění při svém vzniku bylo obchodování s nemovitostmi (tzn. koupě za účelem prodeje).

S rozvojem společnosti a vzrůstající prosperitou se začala společnost věnovat i developerské činnosti. K tomuto ji opravňovaly následující živnostenské listy, znějící na:

- provádění průmyslových staveb
- provádění bytových a občanských staveb
- provádění inženýrských staveb včetně technické vybavenosti sídlištních celků
- provádění geodetických a kartografických prací na území České republiky
- montáž a opravy plynových zařízení

S postupem času se developerská činnost v oblasti staveb a pozemků stává hlavním předmětem podnikání společnosti. Jedná se tedy o nákup pozemků, výstavbou inženýrských sítí a jejich následný prodej klientům k výstavbě rodinných domů. Dále společnost provádí developerské projekty v oblasti bytové výstavby. V neposlední řadě se Ekospol s.r.o., spolupodílí na stavbách mnoha jiných bytových, občanských a liniových staveb jako generální dodavatel.

5.2. Rozvoj společnosti

Brzy se společnost na trhu zabydlela a díky kvalitnímu a zkušenému vedení se začala dynamicky rozrůstat. Rozvoj společnosti dokládají i přiložené grafy o vývoji výnosů a výši zaměstnanecké základny (viz. grafy č. 1 a 2 v přílohách).

S rostoucím počtem zakázek stoupala i finanční náročnost zamýšlených investic. Zde se společnost začala poprvé potýkat s nevýhodami stávající právní formy, společnosti s ručením omezeným. I přes pozitivní hospodářské výsledky a kvalitní zázemí nevzbuzovala společnost v očích věřitelů (v tomto případě finančních institucí) dostatečnou důvěryhodnost. To však nebylo způsobeno konkrétními podmínkami

v Ekospolu, nýbrž nedůvěrou finančních institucí k této právní formě obecně. Pramen této nedůvěry lze zejména spatřovat ve způsobu ručení (viz. všeobecná charakteristika obchodní společností – kap. 2.2.1.1)

S prohlubujícími vlivy tohoto negativního faktoru, který bránil společnosti v dalším rozvoji začalo vedení společnosti přemýšlet nad rozhodnutím transformovat stávající společnost na vyšší obchodní společnost, tj. přeměnit ji na společnost akciovou.

Společnost totiž dosáhla ve svém vývoji určitého stropu, který jí umožňovala stávající právní forma společnosti, a proto se transformace jevila jako nejperspektivnější krok vpřed.

Tuto přeměnu dle obchodního zákoníku nelze chápat jako jednorázový právní úkon, ale musíme si jej představit jako proces mnoha dílčích operací a rozhodnutí, jejichž perfektní syntéza a načasování zaručí zdárné a bezproblémové dovršení celé transformace.

Z výše uvedených řádků je patrné, že v případě společnosti Ekospol nebyla transformace motivována žádnými teoretickými úvahami, ale racionálními myšlenkami, kde se na transformaci pohlíželo hlavně jako na cestu ke zvýšení důvěryhodnosti a ke zlepšení možností získání disponibilních finančních prostředků. S jejich pomocí má společnost možnost realizovat zamýšlené projekty vedoucí k dosažení optimálního zisku, který spolu s poskytováním kvalitních služeb a spokojeností jejich klientů tvoří kostru podnikatelské filozofie celé společnosti.

6. Stav před transformací

V průběhu roku 1995 dospěla společnost Ekospol, společnost s ručením omezeným k závěru, že v zájmu dalšího rozvoje společnosti přistoupí k transformaci společnosti s ručením omezeným na vyšší obchodní společnost, tj. společnost akciovou. Důvody k takovému rozhodnutí lze spatřovat zejména v těchto třech bodech:

- povýšení prezentace společnosti v relaci ke svým obchodním partnerům, zejména pak k bankovním ústavům a jiným finančním institucím

- došlo k dynamickému rozvoji společnosti a s tím spojená potřeba vyššího stupně organizovanosti vnitřních poměrů ve společnosti a vyšší kontrola
- potřeba kapitálu pro další podnikatelské aktivity [10]

Zejména třetí bod z výčtu důvodů je v případě této společnosti stěžejní. Předmět činnosti společnosti (tzn. developerská činnost v oblasti nemovitostí) si žádá vyšší finanční prostředky oproti většině dalších oborů podnikání. Proto rozhodnutí vedení společnosti transformovat se na akciovou společnost bylo orientováno zejména výhledem na snazší dosažení i vyšších finančních prostředků, bez kterých se společnost v tomto oboru neobejde. Jejich dostupnost a výše předurčují velikost projektů, které je společnost schopna realizovat.

Proto vedení společnosti začalo pátrat a zjišťovat jaké požadavky jsou kladeny na společnost, které o transformaci přemýšlejí a zároveň jaké podklady jsou zapotřebí k bezproblémovému průběhu celé akce. Po sumarizaci těchto důležitých informací o procedurální, správní a v neposlední řadě také finanční náročnosti došlo mezi společníky k dohodě, že transformace společnosti je vhodným nástrojem pro vyřešení všech nepohodlností a cestou pro zdravý další vývoj celé firmy.

Ukazatele, se kterými společnost zahajovala proces své transformaci, nastiňuje následující tabulka:

	1992	1993	1994	"1995"
Počet zaměstnanců	6	20	26	87
Obrat společnosti (v mil. Kč)	28	52	79	102
Základní kapitál	100 000,-	100 000,-	100 000,-	1 000 000,-

Ročník 1995 je uveden v uvozovkách, neboť k transformaci došlo na konci tohoto roku, a proto jsou tyto údaje transformací již dotčeny.

7. Proces transformace

7.1. Průběh transformace

Po projednání všech aspektů zamýšlené transformace, zhodnocení očekávaných přínosů a potenciálních ztrát a rizik, po zvážení finanční, časové a správní náročnosti bylo rozhodnuto, že dne 18. 10. 1995 bude svolána valná hromada, kde bude definitivně rozhodnuto, zda společnost tuto proceduru podstoupí. Se záměrem transformace společnosti byli obeznámeni všichni společníci, kteří tvořili valnou hromadu, a proto nebyla vytvářena žádná zpráva určená ke zveřejnění plánovaného záměru.

Ve výše uvedené datum byla svolána valná hromada společnosti Ekospol s.r.o., kde byla jednomyslně odsouhlasena transformace společnosti Ekospol s.r.o. přeměnou na Ekospol a.s.

Dále byla na této ustavující valné hromadě společnosti Ekospol zkoncipována a podepsána společenská smlouva vznikající společnosti Ekospol a.s., jejímiž zakladateli jsou výhradně společníci zanikající firmy Ekospol s.r.o. Tato smlouva tímto dnem, tj. 18. 10. 1995 vešla v platnost. Společnost byla založena na dobu neurčitou. Spolu se společenskou smlouvou byly přítomnými účastníky schváleny i stanovy společnosti.

Na valné hromadě byli zároveň zvoleni členové orgánů společnosti. Těmito orgány byly:

- představenstvo
- dozorčí rada

Oba tyto orgány společnosti čítaly 3 členy jak přikazovala tehdejší právní úprava. Členové těchto orgánů vyslovili se svým jmenováním předem svůj souhlas. Členové představenstva navíc do příloh společenské smlouvy připojily své podpisové vzory.

Touto valnou hromadou došlo po právní stránce k založení společnosti Ekospol a.s. O celém průběhu této valné hromady byl sepsán notářský zápis.

7.2. Zápis transformace do obchodního rejstříku

Uskutečněním valné hromady, kde byla podepsána společenská smlouva, schváleny stanovy a o níž byl vytvořen notářský zápis, byly vytvořeny předpoklady pro koncepci návrhu na zápis transformace do obchodního rejstříku. Tento návrh byl navržen a sepsán dne 18. 10. 1995, tedy ve stejný den jako se uskutečnila valná hromada společnosti Ekospol s.r.o. K podpisu tohoto návrhu zakladateli společnosti Ekospol a.s. za přítomnosti notářky došlo dne 23. 10. 1995. Dále byl zmiňovaný návrh podán oddělení obchodního rejstříku při Obvodním soudu pro Prahu 1.

Po přezkoumání všech náležitostí návrhu na zápis transformace společnosti Ekospol s.r.o. přeměnou na společnost Ekospol a.s. byl tento návrh uznán jako úplný a správný, a proto byl dne 5. 12. 1995 tento zápis proveden. Tímto dnem společnost Ekospol s.r.o. po právní stránce zaniká výmazem z obchodního rejstříku a zároveň vzniká nová společnost Ekospol a.s. zápisem do obchodního rejstříku.

Následnou povinností je zejména vyřešení přeměny právní formy společnosti po daňové a účetní stránce. Nejvýznamnější daňovou povinností vznikající společnosti je podání daňových přiznání za zaniklou společnost.

Účetní stránka transformace společnosti Ekospol byla rovněž řešena dle platných právních předpisů. Zanikající společnost uzavřela své účetnictví ke dni zániku výmazem z obchodního rejstříku a zároveň její právní nástupce otevřel své účetní knihy ke stejnému dni.

8. Charakteristika vznikající společnosti

Jako právní forma byla zvolena akciová společnost (Ekospol a.s.) dle §172 ObchZ, bez výzvy k upisování akcií, která se tímto stala universálním právním nástupcem zrušované společnosti Ekospol s.r.o. Na tuto společnost přešlo celé jmění zrušené společnosti, včetně jejích závazků, práv a povinností.

Sídlo společnosti zůstává i po transformaci neměnné.

Společníkům zanikající společnosti vzniká zároveň na základě společenské smlouvy právo na obchodní podíl ve vznikající akciové společnosti, jejichž výše odpovídá poměru jejich vkladů do základního jmění zrušované společnosti.

Základní kapitál vznikající společnosti Ekospol a.s. činil 1 000 000,- Kč, který byl rozdělen na 1 000 ks akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 1 000,- Kč. Vlastníky těchto akcií se stali dva zakladatelé společnosti Ekospol a.s., a to tak, že každý z nich vlastnil 500 ks těchto akcií.

Vývoj základního kapitálu

Základní kapitál stávající společnosti se skládá z vkladů několika období. Tento kapitál se začal tvořit již založením společnosti Ekospol s.r.o., k čemuž bylo třeba splatit dle tehdejší právní úpravy částku ve výši 100 000,- Kč. O splacení základního jmění se ještě před vznikem společnosti podělili oba společníci rovným dílem, tj. každý částkou 50 000,- Kč, čímž se stali každý z nich majiteli 50% vlastnických práv ke společnosti.

Ke skokovému nárůstu výše základního jmění společnosti došlo dne 3. 10. 1995. Toto bylo již iniciováno myšlenkou blížící se transformace, a proto suma navyšovaného kapitálu byla zvolena tak, aby dostačovala dle zákona pro založení zamýšlené právní formy, tj. akciové společnosti. Rovněž o tuto částku se společníci podělili rovným dílem, čímž byly zachovány dosavadní podíly ve společnosti. Rovněž tyto prostředky byly splaceny ještě před založením akciové společnosti. Do obchodního rejstříku se poté zapisovala akciová společnost Ekospol a.s., jejíž základní a zcela splacené jmění činilo 1 000 000,- Kč.

Během existence akciové společnosti došlo díky výborným hospodářským výsledkům k dalším dvěma zvýšením základního kapitálu. Důvodem bylo samozřejmě hlavně další zvýšení důvěryhodnosti ve společnost a také budování image stabilní firmy. Proto byl základní kapitál navýšen v roce 2001 a v roce 2003 pokaždé o 50 000 000,- Kč. V obchodním rejstříku je tedy k dnešnímu dni zapsán základní kapitál v úhrnné výši 101 000 000,- Kč.

Akciová společnost

Jak bylo uvedeno v charakteristice průběhu transformace byla dnem 5. 12. 1995 zapsána do obchodního rejstříku společnost Ekospol a.s., která byla univerzálním právním nástupcem zanikající společnosti Ekospol s.r.o.

Společnost byla založena bez výzvy k upisování akcií. Tento způsob založení akciové společnosti upravuje § 172 ObchZ. Zakladatelé se musí ve společenské smlouvě dohodnout upsat v určitém poměru celý základní kapitál společnosti. Díky takovému způsobu upsání základního kapitálu odpadá povinnost svolávat ustavující valnou hromadu. Z kapitoly o základním kapitálu už víme, že úhrnnou požadovanou částku základního jmění firmy si oba společníci rozdělili rovným dílem a následně každý z nich celý vklad splatil.

Zakladatelé v právním postavení ustavující valné hromady rozhodují o založení společnosti, schvalují stanovy společnosti a volí její orgány. Tato rozhodnutí musí mít formu notářského zápisu [3].

Tímto způsobem byly i v případě společnosti Ekospol a.s. schváleny stanovy a zvoleni členové představenstva a dozorčí rady. Oba tyto orgány společnosti mají ve firmě Ekospol a.s. po třech členech.

Organizační struktura

V současnosti se počet zaměstnanců společnosti Ekospol a.s. pohybuje mezi 80 až 100 pracovníky. I přes tento relativně vysoký počet je snahou společnosti budovat svou organizační strukturu co nejplošší. Tato, maximálně plochá struktura s nejvýše třemi články řízení, umožňuje maximální delegování pravomocí jednotlivým vedoucím pracovníkům a minimalizaci délky informačních cest.

Na vrcholu organizační struktury se nachází generální ředitel společnosti. Tomu jsou přímo odpovědní odborní ředitelé a vedoucí sektorů. Nejnižšími články řízení společnosti jsou vedoucí jednotlivých oddělení, přičemž pro maximalizaci plochosti celé struktury jsou někteří vedoucí pracovníci řízení přímo generálním ředitelem.

Pro přiblížení organizační struktury současné společnosti Ekospol a.s. viz. schéma č.1 v přílohách.

9. Právní úprava

Důležité je rovněž poznamenat, že společnost prodělala transformaci v průběhu roku 1995, což je zásadní s ohledem na vývoj tehdejší legislativy v otázce této problematiky. Tehdejší právní úprava transformace byla obsažena výhradně v § 69 ObchZ, jehož obsah již delší dobu nedostatečně řešil celou řadu dílčích kroků transformace.

K výraznému posunu v právní úpravě transformace společnosti došlo až zákonem č. 142/96 Sb., který vešel v platnost 1. 7. 1996. Tato zásadní novelizace do té doby vcelku obecných a s přibývajícím časem nevyhovujících ustanovení znamenala výrazné zpřesnění právních názorů na dosavadní nesrovnalosti a odpovědi na řadu rozporuplných otázek. Do obchodního zákoníku přibyly § 69a, pro akciové společnosti pak speciálně § 220a.

V roce 2000 pak došlo k zatím nejrozsáhlejší novelizaci právní úpravy oddílu obchodního zákoníku věnujícího se transformaci obchodních společností. V tomto období byly schváleny zákony č. 367/2000 Sb. a č. 370/2000 Sb., které změnily legislativní řešení této problematiky od základu. Významným impulsem k této změně byla zejména snaha o sjednocení a přiblížení legislativy České republiky a legislativy Evropské unie, která měla do této chvíle ve svých platných zákonech vyhrazen tomuto tématu mnohem větší prostor. To se uzákoněním výše zmíněných usnesení do značné míry podařilo.

V nové právní úpravě transformace obchodní společnosti tak, jak jí prošla společnost Ekospol, nezůstal téměř kámen na kameni. V obecné části obchodního zákoníku byla právní úprava transformace rozvedena v § 69a až § 69g a následně pro každou právní formu byly zavedeny speciální paragrafy, zařazené na závěr oddílu toho kterého typu společnosti.

Největší posunem a usnadněním v transformaci tak, jak jí prodělala společnost Ekospol, se stal fakt, že společnost, která hodlá změnit svou právní formu již nemusí

původní společnost rušit a nástupnickou zakládat. Tím je zachována právní kontinuita dané společnosti a odpadá velké množství úsilí, které bylo nutno vynaložit na stejný záměr v předešlých právních úpravách. Ke změně právní formy se vyžaduje pouze dohoda společníků ve formě notářského zápisu o změně právní formy a zpráva s právním a ekonomickým odůvodněním tohoto záměru. Tyto dva podklady se podávají obchodnímu rejstříku, který po prozkoumání všech náležitostí, tuto změnu zapisuje.

10. Potransformační současnost

To, že transformace neznamenal žádnou stagnaci či dokonce propad v ekonomických ukazatelích a hospodářských výsledcích naznačuje, že transformace proběhla úspěšně a že i okamžik její realizace byl zvolen vhodně.

Potransformační vývoj a rostoucí význam společnosti Ekospol a.s. můžeme charakterizovat zejména statistikami, které tvoří Český statistický úřad, v jehož materiálech můžeme nalézt následující informace:

- společnost je zařazena do kategorie se 100 – 299 zaměstnanců, kterých statistický úřad registruje 176 z celkových 2 495 firem, čímž se společnost ocitá v prvních 10% podniků co do velikosti zaměstnanecké základny
- obrat blížící se částce 0,7 mld. řadí společnost Ekospol na přední místa (viz graf č. 1)
- i z historické bilance výstavby bytových domů a zasíťovaných stavebních pozemků lze firmu řadit mezi nejvýznamnější, neboť společnost za svou dobu existence realizovala a následně prodala více než 1 000 bytů a 1 000 stavebních pozemků s inženýrskými sítěmi
- společnost je nyní největším vlastníkem pozemků v Praze a okolí určených k zástavbě. Rozsah těchto pozemků se pohybuje okolo 0,5 miliónu m².
- Ekospol realizuje největší developerský projekt v České republice a to v lokalitě Roztoky u Prahy, kde bude ve třech fázích postaveno a prodáno více než 200 stavebních parcel včetně inženýrských sítí a v bytové výstavbě bude realizováno rovněž více než dvě stovky bytů.

Význam, úspěch a prosperitu společnosti můžeme dále celkem jednoznačně doložit umístěními v žebříčcích společností na trhu stavebních služeb z pohledu ekonomických ukazatelů. Tyto žebříčky sestavuje Ústav racionalizace ve stavebnictví (ÚRS Praha, a.s.) spolu se Svazem podnikatelů ve stavebnictví. Společnost se umísťuje pravidelně od roku 2000 v elitní desítce těchto žebříčků stavebních firem v České republice (tzv. TOP STAV 100), a to ve všech kategoriích. Firmy jsou hodnoceny podle objektivních ekonomických kritérií převzatých z účetních uzávěrek.

- 2003 - 1. místo (v hodnocení dle rentability tržeb)
- 2002 - 1. místo (v hodnocení dle rentability tržeb)
- 2002 - 6. místo (v hodnocení dle rentability aktiv)
- 2001 - 9. místo (v hodnocení dle ekonomických výsledků)
- 2000 - 4. místo (v hodnocení dle rentability aktiv)
- 2000 - 6. místo (v hodnocení dle ekonomických výsledků)

Mezi další úspěchy firmy lze zařadit, že od roku 2001 je společnost EKOSPOL hodnocena jako 2. nejstabilnější společnost v kategorii 100 - 249 zaměstnanců z hlediska dlouhodobé pozice na stavebním trhu, ekonomické efektivnosti a stability vývoje a dalších kritérií (tzv. Stable Top).

Z dalších významných ocenění a hodnocení stojí jistě za zmínku ocenění Czech Sektor Award (CSA), kde na základě odvětvového indexu bonity a investiční přitažlivosti podniku podle aktiv, rentability, likvidity a nezadluženosti je EKOSPOL zařazen do investičního pásma odvětvového indexu A-4 až A-6, což znamená, že EKOSPOL je odvětvově silný. Hodnocení CSA je společným produktem informační agentury ČEKIA, ČTK a CRA RATING AGENCY (AFILACE MOODY'S INVESTORS SERVICE). Tento rating je výmluvným ukazatelem poukazující na finanční stabilitu a důvěryhodnost společnosti v otázce plnění svých závazků. Tímto proto společnost může prokázat svou situaci zejména ke svým věřitelům (tzn. zejména k bankovním a jiným finančním institucím).

Prosperita se samozřejmě odráží i v odměnách zaměstnancům, kteří se na činnosti společnosti podílejí. Platové podmínky ve firmě Ekospol a.s. vysoce převyšují

průměrný výdělek v České republice a to téměř dvojnásobně. Žebříček společností dle průměrného platu byl uveřejněn dne 2. 2. 2004 v deníku MF Dnes.

Kvalita

Kvalitu činnosti společnosti Ekospol a.s. si můžeme představit zejména na základě získaných certifikátů. Tyto certifikáty uvedené v následujícím přehledu zaručují maximální kvalitu poskytovaných služeb a vlastnictvím těchto základních certifikátů získává společnost tzv. zlatý certifikát. Třemi základními certifikáty, které společnost získala jsou:

- certifikát jakosti ISO 9001, který byl společnosti udělen v roce 1998, a zaručuje zejména:
 - o pravidelné nezávislé kontroly
 - o trvalé kontroly akreditovanými firmami z Evropské unie i ČR
 - o pravidelné přezkoumávání výsledků
- certifikát ISO 14001, získaný v roce 2002, čímž společnost garantuje:
 - o používání ekologického materiálu
 - o postupy šetrné k životnímu prostředí
- certifikát OHSAS 18001, nově udělený v roce 2005

Tyto certifikáty jsou uznávány v celé Evropské unii a mohou je získat jen firmy splňující přísná kritéria.

11. Výhledy a perspektivy

Záměry společnosti do budoucna jsou zcela zjevné. Společnost Ekospol a.s. chce nadále pokračovat ve své podnikatelské činnosti, kde by ráda dokončila realizaci v současnosti největší developerský projekt v České republice – Roztoky u Prahy. S tím je spojeno i úsilí o maximalizaci zisku a strategické zvyšování podílu na trhu stavebních firem.

Ruku v ruce s dalšími projekty chce společnost i nadále zvyšovat kvalitu nabízených služeb a produktů. Budovat systém jakosti a její kontroly a snažit se získávat další certifikáty kvality ať už v rámci České republiky nebo i Evropské unie. Zkrátka prezentovat společnost Ekospol a.s. jako špičkovou firmu a jednoho z lídrů svého odvětví.

12. Evropská unie

Pohled do Evropské legislativy upravující problematiku transformace obchodních společností dává naznačit že se česká právní úprava se svými novelizacemi velmi přiblížila a zkoordinovala s právní úpravou vyspělých západoevropských států Evropské unie.

V mnoha informačních zdrojích zabývajících se touto tematikou je poukazováno na stávající právní úpravu ve Spolkové republice Německo. Proto bych rád část tématu diplomové práce věnující se Evropské unii zaměřil na tento její členský stát a pokusil se najít společné znaky, ale i některé rozdíly, které k sobě právní úpravy obou států mají.

Co se změny právní formy obchodních společností týká, německá právní úprava byla inspirací pro koncipování novelizace, ke které došlo v roce 2000. Kritizované pasáže a paragrafy (jako např. přerušení právní subjektivity u společností měnící svou právní formu) byly upraveny dle německé předlohy. Tímto zároveň došlo i ke koordinaci s právní úpravou Evropské unie, k jejímuž členství jsme v té době mílovými kroky směřovali.

V právních úpravách ostatních způsobů transformace obchodních společností bylo postupováno obdobně.

Závěr

Cílem této diplomové práce je podat co nejpřehlednější pohled na transformaci konkrétní společnosti, která tímto procesem v minulosti prošla. Přiblížit tuto proceduru tak, jak k ní přistupovali v této společnosti, jaká očekávání v souvislosti s transformací měli a jaké přínosy pro společnost transformace znamenala.

Tomuto však přechází teoretická část, kde jsem se snažil uvést do celé problematiky, tedy jak vlastně transformace funguje, jaké varianty této procedury stávající právní úprava povoluje a jak by měly společnosti při tomto záměru ideálně postupovat.

Společnost Ekospol, která byla objektem této práce, prošla procesem transformace přeměnou, tzn. že došlo ke změně stávající právní formy, společnosti s ručením omezeným, na právní formu akciové společnosti. K tomuto došlo již v roce 1995, tzn. v úplně odlišném právním rámci oproti tomu stávajícímu. Proto jsem i toto musel ve své práci zohlednit a její část věnovat srovnání tehdejší a současné právní úpravy.

V části věnované již výhradně společnosti Ekospol jsem se zabýval krátce historií této společnosti, charakteristikou některých ekonomických parametrů, následně pak faktory, jejichž dopad vedli vedení společnosti k rozhodnutí, že se společnost bude transformovat.

Logicky navazovala kapitola, kde jsem se snažil celý průběh řízení, jeho dílčí rozhodnutí a následně i výsledky přiblížit. Nejdříve jsem zmapoval důvody, které přiměly vedení k této myšlence, následně pak jednání, která musela podle zákona proběhnout, podklady, které musely být pro tento záměr zkoncipovány a v neposlední řadě rozhodnutí institucí, které mají tyto operace v kompetencích.

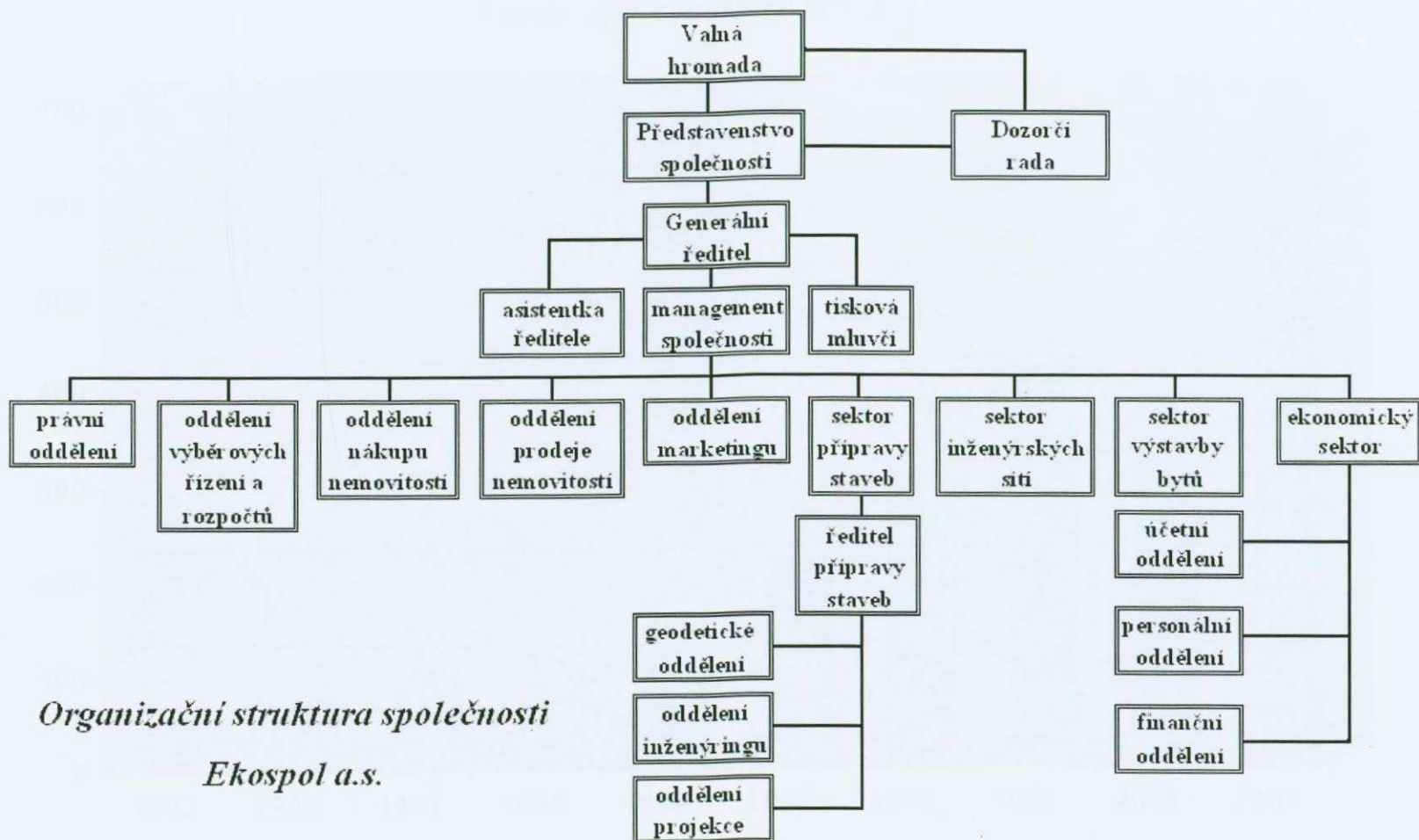
Činnost a další vývoj nově transformované společnosti jsem se snažil rovněž charakterizovat a to jak z oficiálních zdrojů nezávislých na samotné společnosti, tak i přímo z firemních statistik a materiálů.

Výsledkem je zjištění, že transformace tak, jak jí prošla společnost Ekospol měla díky precizní přípravě a zahraničním zkušenostem vedení hladký a bezproblémový průběh a znamenala pro společnost cestu ke zdravému rozvoji podnikatelských aktivit.

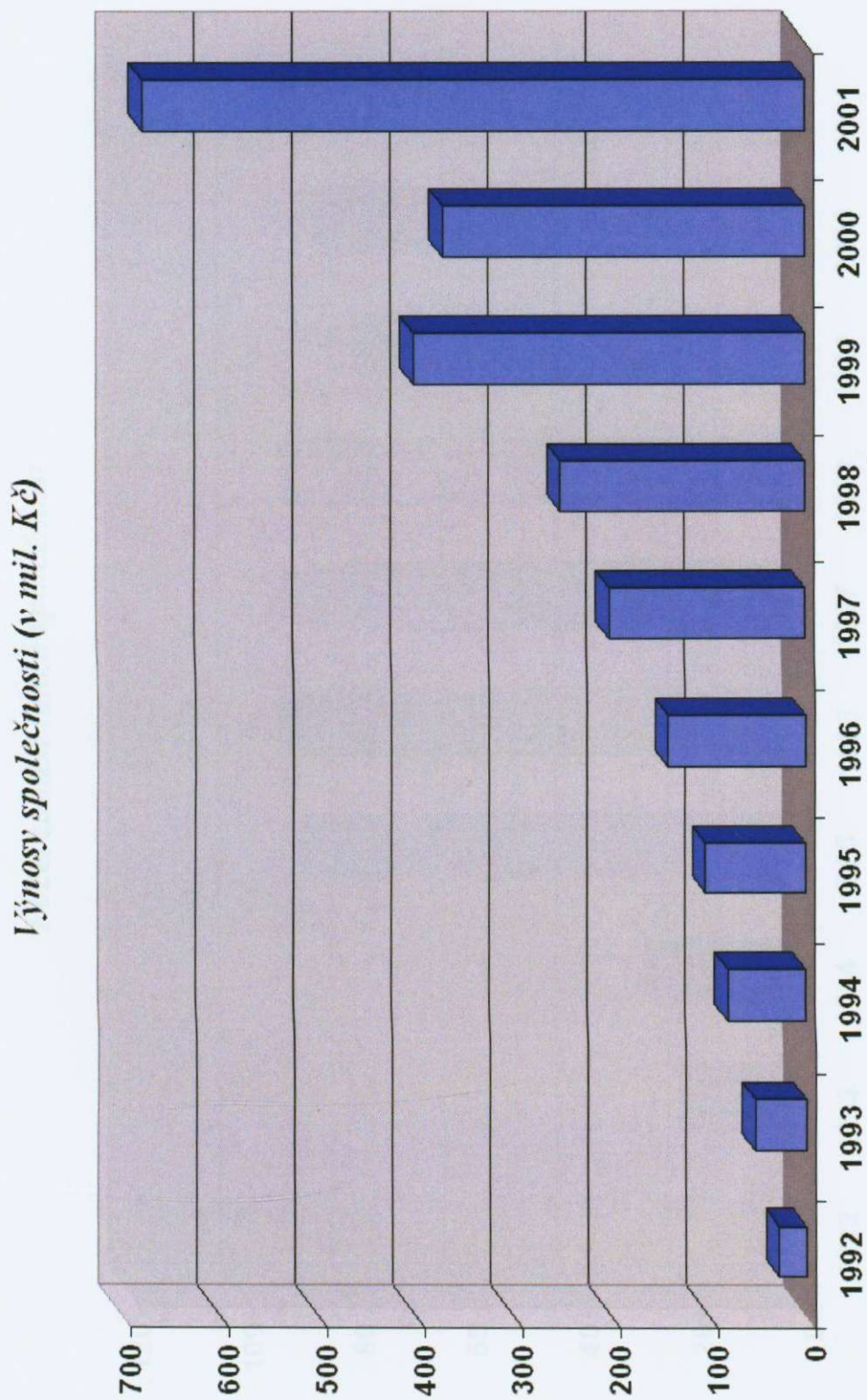
Proto je transformace obchodních společností ve všech svých variantách nástrojem, jak výrazně zlepšit cestu k lepšímu postavení společnosti na trhu, jak zdůvěryhodnit společnost v očích finančních institucí a rovněž jak zkvalitnit podnikovou kulturu. Nemělo by se však na ni nahlížet jako na univerzální prostředek, který okamžitě řeší všechny problémy, neboť špatně nebo v nevhodnou dobu provedená transformace v sobě nese určitá rizika budoucích obtíží a negativních dopadů.

Literatura:

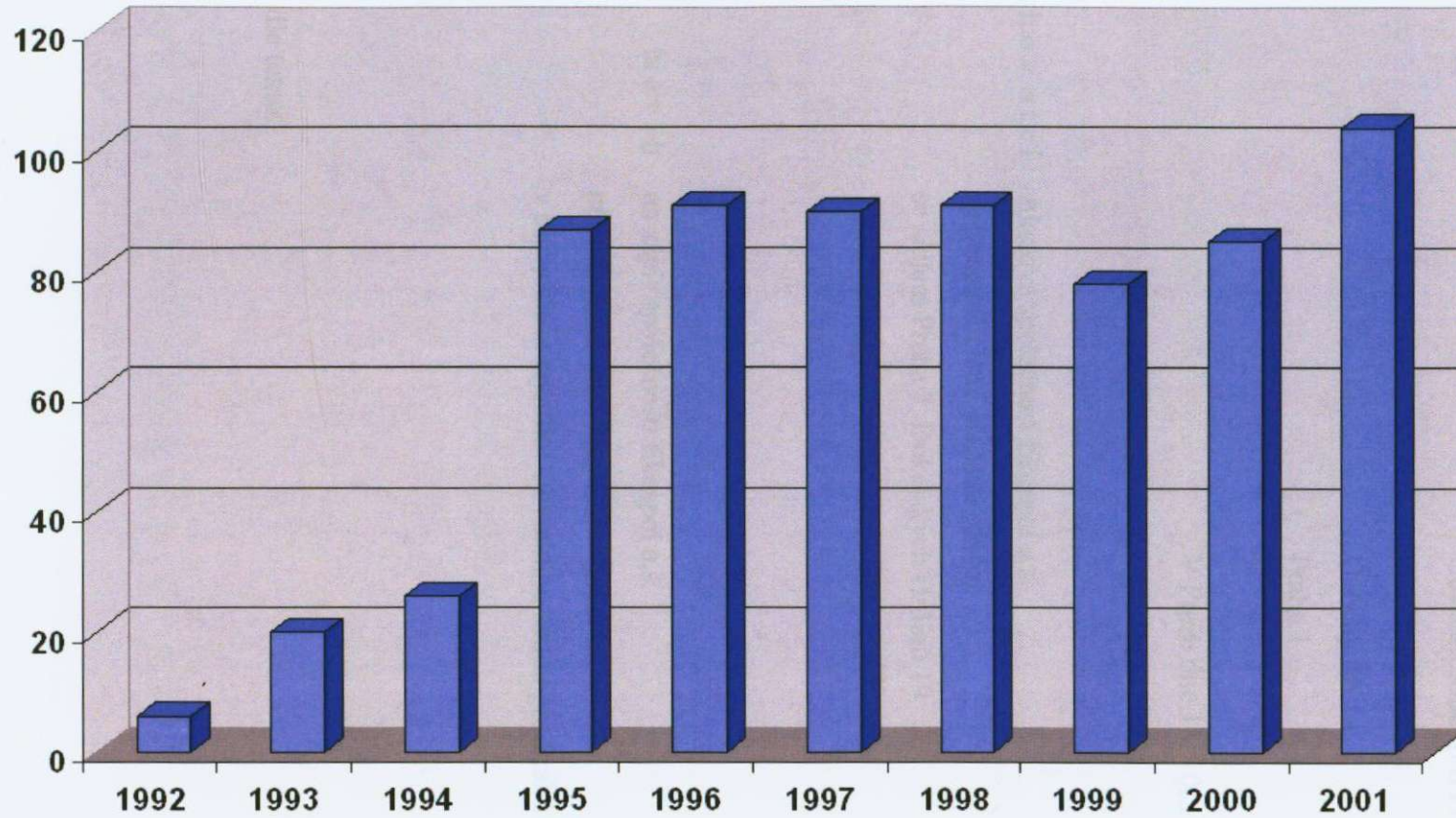
- [1] Škampa, Jiří a kol. 1998. Transformace obchodních společností – právní, účetní a daňové aspekty. 2. vyd. Ostrava: Sagit
- [2] Žáček, Vladimír a Kratochvíl, Jaroslav. 1993. Akciová společnost – legislativa, řízení a organizační struktura. Praha: Management Press
- [3] Dědič, Jan, Kříž, Radim, Štenglová, Ivana. 1998. Akciové společnosti. 2. dopl.vyd. Praha: C.H.Beck
- [4] Dědič, Jan a Kopáč, Ludvík. 1993. Obchodní zákoník. Praha: Prospektrum
- [5] Zrzavecký, Jan. 2000. Obchodní zákoník – úplné změny k 1.1.2001s výkladem změn. Praha: GRADA Publishing, spol. s r.o.
- [6] Nesnídal, Jiří. 2005. Obchodní zákoník - úplné znění s komentářem. Český Těšín: Poradce s.r.o.
- [7] Bartošíková, Miroslava, Štenglová, Ivana 1994. Společnost s ručením omezeným. Praha: Prospektrum
- [8] Eliáš, Karel. 1997. Společnost s ručením omezeným. Praha: Prospektrum
- [9] Šafářová, Vlasta a kol. 1996. Transformace české společnosti (1989 – 1995). Brno: nakl. Doplněk
- [10] Vaigert, Dalibor a Švejda Milan. 1997. „Právní aspekty přeměny (transformace) společnosti s ručením omezeným na akciovou společnost po novele obchodního zákoníku.“ Právní rozhledy 5/1997
- [11] Blažek, Ladislav. 1997. České podniky v procesu transformace. Brno: vydav. Masarykova univerzita
- [12] Jirásek, Jaroslav. 1993. Transformační řízení. Praha: Grada
- [13] Prokopová, Jitka. 1998. Právní aspekty transformace obchodních společností. Základní schéma transformace vybrané obchodní společnosti včetně následných správních povinností. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta. Diplomová práce
- [14] Ptáková, Gabriela. 2000. Právní aspekty transformace obchodní společnosti. Základní schéma transformace vybrané obchodní společnosti včetně následných správních povinností. České Budějovice. Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta. Diplomová práce.
- [15] JUDR. LUDMILA LOCHMANOVÁ, PH. D.. *Obchodní společnosti a družstva* [online]. 2005 [cit. 2006-03-21]. Dostupný z WWW: <http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/PF-dokumenty/KOS/LL-skripta-filda_jen_pro_cteni.doc>.

Graf č. 1 - Výnosy společnosti

Počet zaměstnanců společnosti

Graf č. 2 – Počet zaměstnanců společnosti

Příloha č. 1 - Příklad návrhu na zápis transformace společnosti přeměnou

Obvodní soud pro Prahu 1
Obchodní rejstřík
Ovocný trh 14
Praha 1

V Praze dne 18. 10. 1995

N a v r h o v a t e l : Akciová společnost Ekospol a.s.
zastoupené členy představenstva
se sídlem Praha 7, Dukelských Hrdinů 19

N á v r h na zápis společnosti Ekospol a.s.
přeměnou ze společnosti Ekospol s.r.o.
v obchodním rejstříku Obvodního soudu pro Prahu 1

P ř í l o h y : dle textu

I.

Na základě usnesení z valné hromady společnosti Ekospol s.r.o., která se přeměňuje na Ekospol a.s. konané dne 18.10. 1995 navrhuji zakladatelé společnosti Ekospol a.s. provedení zápisu do obchodního rejstříku t a k t o:

Zapisuje se:

Název společnosti : Ekospol a.s.

Sídlo společnosti : Praha 7, Dukelských hrdinů 19

Právní forma : právnické osoby : Akciová společnost

Datum uzavření zakladatelské listiny : 18. 10. 1995

Doba trvání : Společnost se zřizuje na dobu neurčitou

Statutární orgán:

Členové představenstva jsou:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Zastupování a podepisování:

Společnost navenek zastupují členové představenstva xxxxxxxxx a xxxxxxxxxx, každý samostatně. Podepisování za společnost se děje tak, že se k vytištěnému nebo vypsánému názvu společnosti připojí svůj podpis kterýkoliv z těchto členů představenstva.

Dozorčí rada:

Členy dozorčí rady jsou:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Předmět činnosti :

- a) koupě nemovitostí za účelem dalšího prodeje a prodej
- b) koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej
- c) provádění inženýrských staveb
- d) provádění průmyslových staveb
- e) aj.

Základní kapitál : 1.000.000,- Kč slovy (jeden milion korun českých)

Počet akcií a jejich jmenovitá hodnota :

Základní kapitál je rozdělen na 1 000 ks akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 1 000,- Kč.

II.

Za účelem provedení zápisu společnosti Ekospol a.s. předkládáme :

I. Notářský zápis o konání valné hromady ze dne 18.10.1995, kterým se osvědčuje, že došlo k přeměně společnosti Ekospol s.r.o. na Ekospol a.s.

- a. Stanovy společnosti
- b. Zakladatelská listina
- c. Podpisové vzory členů představenstva

II. Prohlášení zakladatelů o upsání akcií

Příloha č. 2

Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník – právní úprava transformace obchodních společností v platném znění ke dni 1. 1. 1995, kterým se řídila společnost Ekospol až do okamžiku zápisu transformace společnosti do obchodního rejstříku

§ 69

Zrušení společnosti bez likvidace

- (1) Při dobrovolném zrušení společnosti může být zároveň rozhodnuto, že se přemění v jinou formu společnosti nebo družstvo, nebo se sloučí nebo splyne s jinou společností, popřípadě se rozdělí. Tím nejsou dotčena omezení stanovená zvláštním zákonem.
- (2) Při přeměně společnosti zaniká dosavadní společnost bez likvidace, jsou-li ke dni podání návrhu na výmaz společnosti z obchodního rejstříku splněny náležitosti pro vznik nové společnosti nebo družstva. Návrh na zápis nové společnosti nebo družstva musí být podán současně s návrhem na výmaz zrušené společnosti. Výmaz zrušené společnosti a zápis nové společnosti nebo družstva provede rejstříkový soud k témuž dni. Nejsou-li splněny podmínky pro uvedené zápisy, vstupuje zrušená společnost do likvidace. Při přeměně společnosti přechází jmění zrušené společnosti na novou společnost nebo družstvo
- (3) Při splynutí přechází jmění zaniklých společností na společnost vzniklou splynutím, při sloučení přechází jmění zaniklé společnosti na společnost, se kterou byla tato společnost sloučena.
- (4) Při rozdělení společnosti přechází jmění zaniklé společnosti na nově vzniklé společnosti. Každá ze společností vzniklých rozdělených ručí za závazky, jež přešly rozdělením ze zaniklé společnosti na ostatní společnosti, a to až do výše čistého obchodního jmění, jež na společnost přešlo ze zaniklé společnosti. Není-li v rozhodnutí o rozdělení určeno, na kterou společnost závazek přechází, je k jeho splnění zavázána společně a nerozdílně každá společnost. Mezi sebou se společnosti vypořádají v poměru, v jakém na ně přešlo čisté obchodní jmění zaniklé společnosti
- (5) V obchodním rejstříku se provede výmaz zanikající společnosti a zápis společnosti vzniklé splynutím nebo rozdělením k témuž dni. Výmaz slučované společnosti a zápis změn u společnosti, se kterou byla zanikající společnost sloučena, se rovněž provede k témuž dni.

(6) Každému ze společníků zaniklé společnosti vzniká vklad do majetku nové společnosti nebo družstva ve výši jeho podílu na majetku dosavadní společnosti, pokud z rozhodnutí o zrušení společnosti nevyplývá něco jiného.

Příloha č. 3

Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník – právní úprava transformace obchodní společnosti ve znění pozdějších zákonů ke dni 1.1.2006

Přeměny společnosti

§ 69

Způsoby přeměny společnosti

(1) Společnosti se sídlem v České republice mohou být přeměněny

a) fúzí,

b) převodem jmění na společníka, nebo

c) rozdělením.

(2) Za přeměnu se považuje také změna právní formy společnosti.

(3) Fúze se může uskutečnit formou

a) sloučení, nebo

b) splynutí.

(4) Rozdělení se může uskutečnit formou

a) rozdělení se založením nových společností,

b) rozdělení sloučením, nebo

c) kombinací forem uvedených pod písmeny a) a b).

(5) Přeměna obchodní společnosti je přípustná i v případě, že společnost již vstoupila do likvidace na základě rozhodnutí společníků nebo příslušného orgánu společnosti. K přeměně společnosti v likvidaci je zapotřebí, aby společníci nebo příslušný orgán společnosti rozhodnutí o vstupu společnosti do likvidace zrušili podle § 68 odst. 8. Mezitímní účetní závěrka podle § 68 odst. 9 se nevyžaduje.

(6) Fúze nebo převod jmění na společníka jsou přípustné i v případě, že společnost je v úpadku nebo byl již na její majetek prohlášen konkurs nebo bylo povoleno vyrovnání (§ 69h).

(7) Rozhodnutí o přeměně společnosti lze zrušit do vydání rozhodnutí, jímž se povoluje zápis fúze, převodu jmění, rozdělení nebo změny právní formy do obchodního rejstříku (§ 28a), jestliže s tím souhlasí všechny zúčastněné společnosti. Na rozhodování o zrušení rozhodnutí o přeměně společnosti se použijí přiměřeně ustanovení upravující souhlas společníků s přeměnou společnosti.

(8) Vyžaduje-li tento zákon ocenění jmění společnosti posudkem znalce, není to důvodem pro změnu ocenění v účetnictví společnosti, nestanoví-li zvláštní právní předpis něco jiného.

§ 69a

Fúze

(1) Sloučením dochází k zániku společnosti (dále jen „zanikající společnost“) nebo více společností, jemuž předchází její zrušení bez likvidace; jmění zanikající společnosti včetně práv a povinností z pracovněprávních vztahů přechází na jinou společnost (dále jen „nástupnická společnost“). Společníci zanikající společnosti se stávají společníky nástupnické společnosti, nestanoví-li zákon jinak.

(2) Splynutím dochází k zániku dvou nebo více společností, jemuž předchází jejich zrušení bez likvidace; jmění zanikajících společností včetně práv a povinností z pracovněprávních vztahů přechází na nově zakládanou nástupnickou společnost. Společníci zanikajících společností se stávají společníky nástupnické společnosti, nestanoví-li zákon jinak.

(3) Zanikající i nástupnické společnosti musí mít stejnou právní formu, nestanoví-li zákon jinak.

(4) Právní účinky uvedené v odstavcích 1 a 2 nastávají ke dni zápisu fúze do obchodního rejstříku (§ 28a odst. 1). Jestliže byl zastaven obchodní podíl společníka na společnosti, popřípadě jeho akcie nebo zatímní listy, přechází zástavní právo i na obchodní podíl, který tento společník nabude v důsledku fúze, popřípadě na takto nabyté akcie. Nástupnická společnost je povinna před vydáním listinných akcií na jméno zaznamenat na nich zástavní právo. Záznam musí mít náležitosti zástavního

rubopisu a musí jej podepsat člen nebo členové představenstva, kteří jsou oprávněni k datu emise jednat jménem společnosti. Zastavené listinné akcie na majitele vydá společnost zástavnímu věřiteli. U zaknihovaných akcií je společnost povinna v příkazu k vydání akcií podle zvláštního právního předpisu uložit Středisku cenných papírů nebo jiné právnické osobě pověřené podle zvláštního právního předpisu vedením evidence zaknihovaných cenných papírů (dále jen „Středisko cenných papírů“), aby zástavní právo zaregistrovaly. Středisko cenných papírů na základě příkazu společnosti provede registraci zástavního práva podle zvláštního právního předpisu. V návrhu na zápis fúze do obchodního rejstříku musí být požádáno o zápis zástavního práva k novému obchodnímu podílu, je-li tento obchodní podíl nabýván za zastavený obchodní podíl nebo zastavené akcie či zatímní listy. Jsou-li používány k výměně listinné akcie na jména nebo zatímní listy, jež byly nástupnickou společností vydány ještě před zápisem fúze do obchodního rejstříku, podepisuje vyznačení zástavního práva člen nebo členové představenstva oprávněni jednat jménem společnosti ke dni zápisu fúze do obchodního rejstříku. Jsou-li k výměně používány zaknihované akcie, jež byly nástupnickou společností vydány ještě před zápisem fúze do obchodního rejstříku, je představenstvo nástupnické společnosti povinné spolu s příkazem k převodu akcií dát i příkaz k registraci vzniku zástavního práva, jež na tyto akcie přešlo.

(5) Při sloučení jsou zúčastněnými společnostmi zanikající i nástupnická společnost. Při splynutí jsou zúčastněnými společnostmi pouze zanikající společnosti.

(6) Při sloučení akciové společnosti, popřípadě společnosti s ručením omezeným je zanikající společnost povinná nechat ocenit své jmění posudkem znalce, mají-li být v důsledku sloučení vydány nástupnickou společností nové akcie nebo mají-li vzniknout pro společníky této společnosti nové obchodní podíly. Při splynutí je každá zúčastněná akciová společnost, popřípadě společnost s ručením omezeným povinná nechat ocenit své jmění posudkem znalce. Pro jmenování, odměňování a obsah posudku znalce platí obdobně ustanovení § 59 odst. 3 a 4 s tím, že tímto znalcem může být i osoba, která je pro tuto společnost jmenována jako znalec pro fúzi (§ 220c odst. 1). Ocenění jmění může být součástí znalecké zprávy o fúzi (§ 153a odst. 4 a § 220c odst. 5).

§ 69b

Převod jmění na společníka

(1) Za podmínek stanovených u jednotlivých forem společností mohou společníci nebo příslušný orgán společnosti rozhodnout, že společnost se zrušuje bez likvidace a že jmění společnosti včetně práv a povinností z pracovněprávních vztahů převezme jeden společník se sídlem nebo bydlištěm v České republice. Jestliže je obchodní podíl společníka, na něhož má přejít jmění společnosti, jeho akcie nebo zatímní list zastaven, lze rozhodnout o převodu jmění, jen je-li zástavnímu věřiteli poskytnuto dostatečné zajištění jeho pohledávky; je-li zastaven obchodní podíl, akcie nebo zatímní list jiného společníka, je ve prospěch zástavního věřitele místo zaniklého obchodního podílu, akcie nebo zatímního listu zastavena pohledávka na vyplacení vypořádání, na něž má tento společník nárok podle § 153c nebo § 220p. Společník, na něhož přešlo jmění zaniklé společnosti, se zproští závazku na vyplacení vypořádání pouze plněním zástavnímu věřiteli, ledaže mu bude prokázáno, že zástavní právo zaniklo.

(2) Právní účinky uvedené v odstavci 1 nastávají ke dni zápisu převodu jmění do obchodního rejstříku (§ 28a odst. 2).

§ 69c

Rozdělení

(1) Rozdělením rozdělovaná společnost zaniká. Jejím zániku předchází zrušení bez likvidace s tím, že její jmění včetně práv a povinností z pracovněprávních vztahů přechází na nástupnické společnosti a její společníci se stávají společníky nástupnických společností, nestanoví-li zákon jinak.

(2) Při rozdělení musí mít zanikající společnost i nástupnické společnosti stejnou právní formu, nestanoví-li zákon jinak.

(3) Ustanovení § 69a odst. 4 platí přiměřeně.

(4) Při rozdělení sloučením jsou zúčastněnými společnostmi zanikající společnost i nástupnické společnosti. Při rozdělení se založením nových společností je zúčastněnou společností pouze zanikající společnost.

(5) Dochází-li k rozdělení akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným, je rozdělovaná společnost povinna nechat ocenit svoje jmění posudkem znalce ke dni zpracování konečné účetní závěrky (§ 220t odst. 5). V posudku znalce musí být

odděleně oceněno i jmění, jež má přejít na jednotlivé nástupnické společnosti. Pro jmenování, odměňování a obsah posudku znalce platí obdobně ustanovení § 59 odst. 3 a 4 s tím, že tímto znalcem může být i osoba, která je pro tuto společnost jmenována jako znalec pro rozdělení (§ 220s odst. 3). Ocenění jmění může být součástí znalecké zprávy o rozdělení (§153d odst. 3, § 220s odst. 4).

§ 69d

Změna právní formy

(1) Změnou právní formy právnická osoba nezaniká ani nepřechází její jmění na právního nástupce, pouze se mění její vnitřní právní poměry a právní postavení jejich společníků. Společnost může změnit svou právní formu na jinou formu společnosti nebo na družstvo, nestanoví-li zákon jinak. Právní účinky změny právní formy nastávají ke dni zápisu změny právní formy (§ 28a odst. 4) do obchodního rejstříku.

(2) Ke změně právní formy se vyžaduje dohoda společníků ve formě notářského zápisu, popřípadě rozhodnutí příslušného orgánu společnosti o změně právní formy (dále jen „rozhodnutí o změně právní formy“). Návrh rozhodnutí o změně právní formy předkládá statutární orgán společníkům nebo příslušnému orgánu v písemné formě. Návrh spolu se zprávou podle odstavce 4, pokud se vyžaduje, musí být k dispozici společníkům nejméně 1 měsíc přede dnem, v němž se bude o změně právní formy rozhodovat, ledaže jsou všichni společníci statutárním orgánem společnosti nebo jeho členem anebo souhlasí s tím, že lhůta nemusí být dodržena. Souhlas musí mít písemnou formu s úředně ověřeným podpisem, popřípadě musí být udělen na valné hromadě. Prohlášení o udělení souhlasu na valné hromadě se uvede v notářském zápisu o rozhodnutí valné hromady. Souhlas má účinky i vůči právním nástupcům společníka.

(3) Zástavní práva zřízená k obchodním podílům společníků, popřípadě k jejich akciím nebo zatímním listům zanikají změnou právní formy jen tehdy, nelze-li podíly na nástupnické osobě zastavit. Zaniká-li zástavní právo, musí být zástavnímu věřiteli poskytnuta dlužníkem dostatečná jistota k zajištění pohledávky dosud zajištěné zástavním právem k obchodním podílům nebo akciím či zatímním listům. Nezaniká-li změnou právní formy zástavní právo, platí ustanovení § 69a odst. 4 přiměřeně.

(4) Statutární orgán společnosti vyhotoví k návrhu rozhodnutí o změně právní formy písemnou zprávu, v níž odůvodní návrh z právního a ekonomického hlediska a charakterizuje právní postavení společníků po změně právní formy (dále jen „zpráva o změně právní formy“). Ve zprávě o změně právní formy se neuvádějí skutečnosti, které tvoří předmět obchodního tajemství společnosti nebo ovládající či ovládané osoby. V takovém případě musí zpráva o změně právní formy obsahovat důvody, proč nejsou tyto skutečnosti ve zprávě uvedeny. Zpráva o změně právní formy se nevyžaduje, má-li společnost jednoho společníka nebo jsou všichni společníci statutárním orgánem společnosti nebo jeho členem anebo všichni společníci souhlasí s tím, že zpráva o změně právní formy nebude zpracována. Pro souhlas platí ustanovení odstavce 2. Má-li společnost dozorčí radu, přezkoumá dozorčí rada návrh rozhodnutí o změně právní formy a podá o tom zprávu valné hromadě, která bude tento návrh schvalovat.

(5) Návrh rozhodnutí o změně právní formy a rozhodnutí o změně právní formy musí obsahovat alespoň

- a) firmu, sídlo a identifikační číslo společnosti před změnou právní formy,
- b) právní formu, jíž má společnost nabýt,
- c) firmu po změně právní formy,
- d) den, k němuž byl zpracován návrh rozhodnutí o změně právní formy (dále jen „den zpracování změny právní formy“),
- e) návrh společenské smlouvy veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti nebo společnosti s ručením omezeným nebo návrh zakladatelské listiny společnosti s ručením omezeným anebo návrh stanov akciové společnosti nebo družstva po změně právní formy,
- f) jméno, bydliště a rodné číslo osob, které budou zapisovány jako statutární či jiný orgán společnosti, družstva anebo jako jeho člen po změně právní formy do obchodního rejstříku; mění-li se právní forma na akciovou společnost, jsou členové první dozorčí rady voleni pouze na dobu jednoho roku, přičemž se nepoužijí ustanovení zákona o volbě členů dozorčí rady zaměstnanci, popřípadě pravidla a lhůtu pro vydání zatímního listu, jestliže společník, jemuž mají být vydány akcie,

nesplatil vklad v dosavadní společnosti nebo družstvu,

- g) pravidla postupu při vypořádání se společníkem, který se změnou právní formy nesouhlasil, a výši částky, jež mu bude vyplacena, nebo způsob jejího určení, není-li ke změně právní formy nutný souhlas všech společníků,
- h) mění-li se právní forma na akciovou společnost, počet, podobu, druh, formu a jmenovitou hodnotu akcií určených pro každého společníka po změně právní formy, pravidla postupu a lhůtu pro jejich vydání,
- i) výši náhrady pro majitele dluhopisů a opčních listů (§ 69f odst. 2).

(6) Společnost je povinna vyhotovit ke dni zpracování změny právní formy mezitímní účetní závěrku, není-li den zpracování změny právní formy rozvahovým dnem podle zvláštního právního předpisu. Mezitímní, řádná nebo mimořádná účetní závěrka sestavená ke dni zpracování změny právní formy musí být ověřena auditorem, pokud ověření účetní závěrky auditorem vyžaduje zvláštní právní předpis, a schválena valnou hromadou, která bude schvalovat rozhodnutí o změně právní formy, jinak všemi společníky. Údaje, z nichž je sestavena účetní závěrka ke dni zpracování změny právní formy, nesmí být starší než tři měsíce počítáno ke dni, v němž bude přijato rozhodnutí o změně právní formy. Jestliže je výše vlastního kapitálu v účetní závěrce sestavené ke dni zpracování změny právní formy nižší než základní kapitál, který má mít společnost nebo družstvo podle návrhu rozhodnutí o změně právní formy, není změna právní formy přípustná.

(7) Společnost, jež mění svou právní formu, sestavuje konečnou účetní závěrku jako řádnou nebo mimořádnou účetní závěrku ke dni předcházejícímu den zápisu změny právní formy do obchodního rejstříku a zahajovací rozvalu ke dni tohoto zápisu. Konečná závěrka musí být ověřena auditorem. Povinnost sestavit konečnou účetní závěrku podle první věty má pouze veřejná obchodní společnost a dále společnosti či družstva, které při změně právní formy podávají daňové přiznání podle zvláštního právního předpisu. V ostatních případech se sestavuje pouze mezitímní účetní závěrka ke dni předcházejícímu den zápisu změny právní formy do obchodního rejstříku. Při změně právní formy na akciovou společnost, společnost s ručením omezeným nebo družstvo musí být mezitímní účetní závěrka ověřena auditorem.

(8) Dochází-li ke změně právní formy na společnost s ručením omezeným nebo akciovou společnost, je společnost povinna nechat ocenit své jmění posudkem znalce ke dni zpracování změny právní formy. Pro jmenování, odměňování a obsah posudku znalce platí obdobně ustanovení § 59 odst. 3 a 4. V posudku však znalec uvede, zda výše čistého obchodního majetku odpovídá alespoň výši základního kapitálu společnosti podle návrhu rozhodnutí o změně právní formy. Výše základního kapitálu společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti nemůže být v takovém případě vyšší, než je částka čistého obchodního majetku vyplývajícího z posudku znalce.

(9) Jestliže vlastní kapitál akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným nebo družstva po změně právní formy nedosáhne výše základního kapitálu v zahajovací rozvaze sestavené ke dni zápisu změny právní formy do obchodního rejstříku, jsou společníci nebo členové povinni doplatit rozdíl v penězích bez zbytečného odkladu po zápisu změny právní formy do obchodního rejstříku společně a nerozdílně. V případě, že společnost nebo družstvo sestavuje zahajovací rozvahu, je pro účely povinnosti stanovené v první větě rozhodující výše vlastního kapitálu vyplývající z mezitímní účetní závěrky sestavené podle odstavce 7. Mezi sebou se vypořádají podle poměru, v jakém se podílí jmenovitá hodnota jejich akcií nebo výše vkladů do základního kapitálu na základním kapitálu společnosti před změnou právní formy.

(10) Společníkům ani členům nesmí být v souvislosti se změnou právní formy poskytnuto jakékoliv plnění, pokud tento zákon nestanoví jinak. Nikomu, kdo se podílel na změně právní formy, nelze přiznat žádnou zvláštní výhodu.

(11) Záměr přijmout rozhodnutí o změně právní formy zveřejní statutární orgán alespoň 15 dnů před přijetím rozhodnutí o změně právní formy. Záměr musí obsahovat alespoň údaje uvedené v odstavci 5 písm. a) až c).

§ 69e

Zápis změny právní formy do obchodního rejstříku

K návrhu na zápis změny právní formy do obchodního rejstříku se přikládají též

- a) rozhodnutí o změně právní formy,
- b) zpráva o změně právní formy, pokud ji zákon vyžaduje, nebo souhlas společníků

podle § 69d odst. 4 s tím, že zprávu nevyžadují,

- c) povolení příslušných státních orgánů, pokud je zákon vyžaduje,
- d) doklady o poskytnutí jistoty podle § 69f odst. 1, pokud zákon její poskytnutí vyžaduje,
- e) mezitímní účetní závěrka včetně zprávy auditora, je-li takové ověření předepsáno, sestavená ke dni zpracování změny právní formy.

§ 69g

Neplatnost změny právní formy

(1) Neplatnost rozhodnutí o změně právní formy může prohlásit pouze soud, a to jen do právní moci rozhodnutí soudu, jímž se povoluje zápis změny právní formy do obchodního rejstříku. Takového prohlášení se může domáhat pouze společník společnosti, jež mění právní formu.

(2) Jestliže je možné odstranit vadu, která je důvodem neplatnosti rozhodnutí o změně právní formy, vyzve soud před rozhodnutím ve věci společnost k odstranění této vady.

(3) Ustanoveními odstavců 1 a 2 nejsou dotčena ustanovení § 68a.

Sloučení akciových společností

§ 220a

Smlouva o fúzi

(1) Ke sloučení se vyžaduje uzavření smlouvy o fúzi všemi zúčastněnými společnostmi. Smlouva o fúzi musí mít formu notářského zápisu. Návrh smlouvy o fúzi obsahující údaje podle odstavce 3 musí schválit valné hromady všech zúčastněných společností, ledaže zákon takové schválení nevyžaduje.

(2) Není-li návrh smlouvy o fúzi schválen podle odstavce 1, je smlouva o fúzi neplatná. Vyžaduje-li se ke sloučení souhlas státního orgánu podle zvláštního právního předpisu, nemůže smlouva o fúzi nabýt účinnosti dříve, než nabude právní moci rozhodnutí, jímž příslušný státní orgán souhlas se sloučením udělil. Vyžaduje-li se ke sloučení souhlasu

více státních orgánů, nemůže smlouva o fúzi nabýt účinnosti dříve, než nabude právní moci rozhodnutí, jímž udělil souhlas se sloučením poslední z nich. Právní mocí rozhodnutí, jímž se souhlas k fúzi neuděluje, se smlouva o fúzi ruší.

(3) Smlouva o fúzi musí obsahovat alespoň

- a) firmu, sídlo, identifikační číslo všech zúčastněných společností a jejich právní formu,
- b) výměnný poměr akcií s uvedením podoby, druhu, formy, převoditelnosti, jmenovité hodnoty a případné údaje o registraci akcií určených k výměně za akcie zanikající společnosti nebo zanikajících společností, včetně podrobných pravidel postupu a stanovení lhůt při jejich výměně, a výši případného doplatku akcionářům zanikající společnosti nebo zanikajících společností na vyrovnání, s pravidly pro jeho výplatu, anebo údaj o tom, že akcie nebudou vyměňovány s uvedením důvodu (§ 220g odst. 1 až 3),
- c) určení, jak budou získány akcie nástupnické společnosti potřebné k výměně,
- d) den, od kterého vzniká právo na dividendu z vyměněných akcií, jakož i všechny předpoklady jeho vzniku,
- e) údaj o vlivu sloučení na akcie dosavadních akcionářů nástupnické společnosti, zejména údaj o tom, že jejich akcie nepodléhají výměně, nebo údaj o tom, že se štěpí, že se zvyšuje nebo snižuje jejich jmenovitá hodnota anebo se mění jejich podoba, druh nebo forma, včetně pravidel postupu a stanovení lhůt při jejich výměně, a případně údaj o výši doplatku dosavadním akcionářům nástupnické společnosti na vyrovnání, s pravidly pro jeho výplatu,
- f) určení, v jaké struktuře nástupnická společnost přebírá složky vlastního a cizího kapitálu zanikající společnosti, jež nejsou závazkem,
- g) den, od něhož se jednání zanikající společnosti nebo zanikajících společností považují z účetního hlediska za jednání uskutečněná na účet nástupnické společnosti (dále jen „rozhodný den fúze“),
- h) práva, jež nástupnická společnost poskytne majitelům jednotlivých druhů akcií, opčních listů, dluhopisů nebo jiných cenných papírů, popřípadě opatření, jež jsou pro ně navrhována (§ 220j odst. 3 a 4),

i) postup pro případ, že akcionářům zúčastněné společnosti vznikne právo odprodat akcie nástupnické společnosti,

j) návrh změn stanov po sloučení, dochází-li k jejich změně.

(4) Je-li nástupnická společnost jediným akcionářem zanikající společnosti, neobsahuje smlouva o fúzi údaje uvedené v odstavci 3 písm. b) až d) a písm. i).

(5) Výměnný poměr akcií musí být vhodný a odůvodněný. Nelze-li při stanovení výměnného poměru akcií z vážných důvodů vyměnit akcie tak, aby nedošlo k poškození akcionářů některé ze zúčastněných společností, přizná se těmto akcionářům doplatek na dorovnání (dále jen „doplatek“). Doplatek nesmí překročit 10 % jmenovité hodnoty akcií, jež mají být vyměněny za akcie zanikající společnosti, popřípadě zanikajících společností. Doplatek lze přiznat jak akcionářům nástupnické společnosti, tak akcionářům zanikající společnosti nebo zanikajících společností. Doplatek nesmí být vyplacen před zápisem sloučení do obchodního rejstříku a dříve, než budou zajištěny pohledávky věřitelů společnosti podle § 220j.

(6) Jestliže se budou štěpit akcie akcionářů nástupnické společnosti nebo se bude měnit jejich podoba, druh nebo forma podle odstavce 3 písm. e), použijí se obdobně ustanovení tohoto zákona, popřípadě zvláštního právního předpisu o štěpení akcií, o změně podoby, druhu nebo formy akcií, není-li dále stanoveno jinak. Jestliže se bude zvyšovat jmenovitá hodnota akcií dosavadních akcionářů nástupnické společnosti podle odstavce 3 písm. e), použijí se obdobně ustanovení tohoto zákona o zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů, při němž dochází ke zvýšení jmenovité hodnoty akcií, s tím, že ustanovení, která upravují částku zvýšení základního kapitálu, se použijí na součet všech částek zvýšení jmenovitých hodnot akcií dosavadních akcionářů nástupnické společnosti. Jestliže se bude snižovat jmenovitá hodnota akcií dosavadních akcionářů nástupnické společnosti podle odstavce 3 písm. e), použijí se obdobně ustanovení tohoto zákona o snižování základního kapitálu, při němž dochází ke snížení jmenovité hodnoty akcií, s výjimkou ustanovení § 213, s tím, že ustanovení, jež upravují částku snížení základního kapitálu, se použijí na součet všech částek snížení jmenovitých hodnot akcií dosavadních akcionářů nástupnické společnosti. Nepoužijí se ustanovení o zápisu zvýšení nebo snížení základního kapitálu do obchodního rejstříku ani § 215.

(7) Rozhodný den fúze nemůže předcházet o více než devět měsíců den, v němž bude podán návrh na zápis sloučení do obchodního rejstříku. Lhůta k výměně akcií nesmí být delší než jeden měsíc od účinnosti zápisu sloučení do obchodního rejstříku vůči třetím osobám a nesmí předcházet den zápisu sloučení do obchodního rejstříku.

(8) Nikomu, kdo se podílel na sloučení, nelze přiznat žádnou zvláštní výhodu.

(9) Jestliže zúčastněné společnosti nepodají do šesti měsíců ode dne, kdy smlouva o fúzi splňuje všechny požadavky stanovené zákonem, návrh na povolení zápisu sloučení do obchodního rejstříku, má kterákoliv společnost, která byla připravena návrh včas podat, právo odstoupit od smlouvy. Odstoupením od smlouvy i jen jednou ze zúčastněných společností zanikají práva a závazky všech zúčastněných společností. Nebude-li podán návrh na povolení zápisu sloučení do obchodního rejstříku do jednoho roku, platí, že zúčastněné společnosti od smlouvy odstoupily.

(10) Společnost, která způsobilá, že nebyl včas podán návrh na povolení zápisu sloučení do obchodního rejstříku, odpovídá každé společnosti, která byla připravena tento návrh podat, za škodu, která jí v důsledku odstoupení od smlouvy vznikla. Společně a nerozdílně s ní odpovídají za vzniklou škodu i osoby, které byly v době do účinnosti odstoupení od smlouvy členy jejího představenstva. Poté, co byl povolen zápis sloučení do obchodního rejstříku, nemůže být smlouva o fúzi zúčastněnými společnostmi změněna ani zrušena.

(11) Neplatnosti smlouvy o fúzi se může dovolávat pouze osoba, jež je oprávněna podat návrh na neplatnost usnesení valné hromady o sloučení. Neplatnost smlouvy o fúzi musí být prohlášena soudem. Návrh na zahájení řízení o prohlášení neplatnosti smlouvy o fúzi je možno podat pouze do konce lhůty stanovené pro podání návrhu na neplatnost usnesení valné hromady. Tím není dotčeno ustanovení § 220h. Návrh na zahájení řízení o prohlášení neplatnosti smlouvy o fúzi musí být spojen s návrhem na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o sloučení. Podání návrhu na zahájení řízení o prohlášení neplatnosti smlouvy o fúzi má pro další případné žalobce účinky stanovené zvláštním právním předpisem.

FILOZOFICKÁ UNIVERZITA
PRAHA
PRÁVNÍ FAKULTA
ÚSTAV PRÁVNÍ TEORIE
SILVSKÁ 12
100 00 PRAHA 2